

För en feministisk politik i Göteborg

POLITISK PLATTFORM

Uppdaterad 2019-03-18

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
1.1 En feministisk politik	4
1.2 Välfärd som verktyg	5
1.3 Ekonomi för en hållbar utveckling	6
1.4 En ny syn på arbete	7
1.4.1 Arbetstid	7
1.4.2 Arbetsvillkor	8
1.4.3 Arbetsmiljö	8
1.4.4 Staden som arbetsgivare	9
2. Rättspolitik och hatbrott	10
3. Antirasism och minoritetspolitik	12
3.1 Migration	12
3.2 Fristad Göteborg	14
3.3 Jämlikhetsdata	15
4. Mäns våld mot kvinnor, våld i namn av heder, våld i nära relationer	16
4.1 Arbetet för att minska utnyttjandet av personer i prostitution	17
4.2 Sexualisering av offentliga rum	18
4.3 Sexistisk och rasistisk reklam	22
5. Omsorg, service och social trygghet	23
5.1 Äldreomsorg	23
5.2 Kommunal hälso- och sjukvård, ungdomsmottagningar och elevhälsovård	25
5.3 Socialtjänst	26
5.4 Drogrelaterad utsatthet	27
5.5 Funktionalitet och tillgänglighet	28
5.6 Socialt och ekonomiskt utsatta EU-medborgare	30
6. Sexualpolitik	31
6.1 Könsidentitet och könsuttryck	32
6.2 Säkrare sex	32
6.3. Människor i prostitution	33
7. Samhällsplanering och bostäder	35
7.1 Bostadsmarknaden	37
7.2 Bostadsformer, ny- och ombyggnation	39

8. Barnrätt och barns delaktighet	40
9. Utbildning	40
9.1 Förskola	43
9.2. Grundskola inklusive fritidshem	43
9.3 Gymnasium	44
9.4 Vuxenutbildning	44
10. Arbete	46
10.1 Ungdomsarbetslöshet	47
11. Personal	48
11.1 Lika lön för likvärdigt arbete	48
11.2 Ohälsa	48
11.3 Likabehandling	49
12. Offentlig upphandling	50
13. Miljö	52
13.1 Fi kräver handling	52
13.2 Klimatförändringar och transport	54
13.3 Rent vatten – ren luft	55
13.4 Energipolitik	55
13.5 Avfall och återvinning	56
13.6 Livsmedel	56
13.7 Konsumtion och socialt ansvar	57
13.8 Delad ekonomi och konsumtion	58
14. Djurpolitik	59
15. Kultur	61
16. Fritid och idrott	63
17. Demokrati och politisk transparens	65
Kapitel 18. Digitalisering	66

1. Inledning

1.1 En feministisk politik

En levande demokrati står under ständig förändring. Makten behöver alltid utmanas av människor som organiserar sig för att föra in nya kunskaper och erfarenheter för att vidga perspektiven. Feministiskt initiativ, Fi, är en demokratirörelse, vuxen ur gräsrotsrörelser. Vi är en del av en demokratisk process när vi visar hur hierarkiska, rasistiska och patriarkala maktstrukturer står i vägen för såväl mänsklig som samhällelig utveckling. Ett öppet, jämställt och jämlikt samhälle, fritt från diskriminering, kräver en politik som sätter mänskliga rättigheter i fokus.

Feminismen vidgar synen på både politikens form och på dess innehåll – vem som ska inkluderas i beslutsfattande, men även på vad politik är och kan vara. Vi menar att det är genom en bredd av kunskaper och erfarenheter som människors utrymme att handla kan utvidgas och demokratisk delaktighet ökas.

Mer jämställda och jämlika samhällen är bättre samhällen för alla. Alltför stora ekonomiska och sociala klyftor mellan människor och platser undergräver demokratin. Det handlar dock inte bara om ekonomi utan också om att kunna vara en del av, spegla sig själv i, och representeras inom samhällets alla delar.

Alla ska ha rätt att bestämma över sin egen kropp. Samhället ska vara tillgängligt för alla oavsett funktionalitet. Det handlar också om att slippa våld, att älska vem du vill, se ut hur du vill och tro på vad du vill utan att utsättas för hot och diskriminering. Ett öppet, jämställt och jämlikt samhälle, fritt från diskriminering, kräver en politik där de mänskliga rättigheterna värnas och kan utövas i praktiken.

Det betyder att vår utgångspunkt är att lyssna till:

- kvinnor, transpersoner, icke-binära och män som bryter stereotypa könsnormer i ett patriarkalt samhälle
- HBTQ-personer som bryter heteronormen i ett homo- och transfobiskt samhälle
- personer som bryter funktionsnormer i ett samhälle där hög fysisk, intellektuell och mental förmåga är normen
- personer utan svenskt medborgarskap som därmed saknar många rättigheter
- personer som bryter vithetsnormen och västerländska ideal i ett rasistiskt samhälle
- barn, ungdomar och äldre personer som befinner sig utanför det vuxenliv där beslut tas och levnadsvillkor definieras
- personer med sämre ekonomiska villkor som kämpar för överlevnad i ett samhälle där nationens ekonomiska tillväxt väger tyngre än individens välfärd.

Dessa maktordningar skapar strukturer i samhället som tilldelar individer och grupper olika positioner både i det privata och i det offentliga rummet. Det får konsekvenser på alla samhällsområden. En feministisk politik är därför inte ett särintresse, utan ett verktyg för att synliggöra och undanröja de hinder som ligger i vägen för verklig jämlikhet. Här är ett

samhällsproblem som måste åtgärdas med strukturella, politiska förslag. Feministiskt initiativ har dessa.

1.2 Velfärd som verktyg

Feministiskt initiativ har en vision om ett samhälle där alla individer kan färdas väl genom livet. Ett samhälle som i alla avseenden beaktar de mänskliga rättigheterna och som i enlighet med grundlagen tryggar rätten till hälsa, arbete, bostad, utbildning, social omsorg och trygghet. I praktiken handlar det om att garantera alla den grundtrygghet som är nödvändig för att kunna agera och känna sig fri.

Rätten till frihet och trygghet utgör basen och är i ett välfärdssamhälle en lika självklar samhällelig grundsten som tryckfrihet och yttrandefrihet. Med ett feministiskt förhållningssätt är välfärd inte ett skydds nät, utan ett verktyg för att bygga ett jämställt och demokratiskt samhälle fritt från diskriminering, våld och exploatering av miljö och människor. Välfärdstanken är själva kittet som håller samman och skapar ekonomisk och demokratisk självständighet i vardagen. För att nå dit krävs en ny helhetssyn på politiken: att vi beaktar alla faktorer som skapar våra liv och att samarbete sätts före konkurrens och dominans. Välfärd får inte villkoras av kortsiktig ekonomisk tillväxt. Skattepengar som är avsedda för skola, vård och omsorg ska användas till detta – inte till att öka privata förmögenheter i Sverige eller utomlands. Huvudprincipen ska vara att den skattefinansierade välfärden bedrivs i offentlig regi men med inslag av alternativa driftsformer, så som kooperativ och bolag som drivs med begränsningar av vinstuttagen (så kallade SVB-bolag) bör komma i fråga för offentlig upphandling av välfärdstjänster.

Välfärdsbegreppet måste fyllas med nya värden, baserade på reell solidaritet – mellan människor och i samverkan med miljön. Det är värden som bygger på idéer om att människor med skilda grundvärderingar och livsstilar ska kunna leva sida vid sida i ömsesidig respekt för varandras egenart. För att nå dit måste makt och privilegier utmanas och omfördelas.

Det innebär bland annat att synen på många av de verksamheter, som tillsammans utgör våra liv, måste förändras och omvärderas. En feministisk syn på välfärd omfattar hela människans liv och den omgivande miljön. Vi förkastar därför den traditionella uppdelningen i olika politikområden och intressesfärer, som genom sin konstruktion automatiskt ger de ekonomiska avvägningarna företräde.

Arbetsmarknad, utbildning, miljö, familj, omsorg, kultur, bostad, bistånd och vård är bara några av många komponenter i det som formar vardagens villkor. Insatser på de olika områdena kan därför inte separeras från varandra eller ställas mot varandra för att skapa kortsiktiga politiska poäng eller hyfsa till en budget.

Genom att fler får möjlighet att använda sin fulla potential ökar också utrymmet att skapa ett inkluderande samhälle, där alla får sina behov tillgodosedda, oberoende av kön, könsidentitet, sexuell läggning, ålder, funktionalitet, klass, trosuppfattning eller hudfärg/etnisk tillhörighet.

1.3 Ekonomi för en hållbar utveckling

För att få jämlikhet måste helheten lyftas fram och ekonomin bli ett verktyg i arbetet med att ge människor möjlighet att leva ett fullödigt liv. Det handlar framförallt om att koppla varje människas rätt att vara ekonomiskt självständig och kunna ta ansvar för sitt liv, sin hälsa och sin miljö, till samhällets ekonomiska och demokratiska utveckling.

Offentliga budgetar är verktyg för att omfördela resurser. För att skapa ett välfärdssamhälle måste traditionella normer ifrågasättas och innebörden i begreppet värde omdefinieras. Ordet ekonomi betyder ursprungligen att hushålla med resurser.

Det kan ske på olika sätt, men medan traditionella patriarkala ekonomiska teorier fokuserar på ekonomisk tillväxt genom produktion och konsumtion lyfter den feministiska ekonomin fram helhetsperspektivet. En feministisk politik grundas på respekt för de miljömässiga och mänskliga resurserna och att hushålla med dem med sikte på att skapa en hållbar utveckling. Ett gott liv på jorden kräver att vi människor samverkar med miljön, naturen och jordens naturtillgångar på ett balanserat och uthålligt sätt.

I och med att kvinnor och de arbetsuppgifter och egenskaper som betraktats som kvinnliga har nedvärderats har också omsorg om andra människor, djur och natur nedvärderats till förmån för mäns engagemang i den ekonomiska tillväxten. Det finns en grundläggande obalans i politiken när ekonomisk tillväxt värderas högre än den resurs som natur, djur och människor är. Utan dessa gemensamma värden och utan respektfulla relationer har vi inget liv och heller ingen produktion eller ekonomi.

För att få en bredare bild av hur samhällets resurser fördelas och används krävs därför fler mätmetoder, som synliggör det obetalda arbetet och redovisar vilka konsekvenserna av resursfördelning och ekonomiska beslut blir för kvinnor, män, barn och miljö. Feministisk ekonomi utgår från att offentliga budgetar inte är ett könsneutralt styrinstrument.

Tvärtom har staten, kommuner, landsting och regioner stora möjligheter att reducera, eller öka, ojämlikheter mellan olika grupper genom budgetens innehåll och inriktning. En feministisk ekonomi uppmärksammar flödet mellan olika samhällssektorer och är medveten om att en kortsiktig besparing kan dyka upp som en kostnad i nästa led om inte helheten beaktas – en kostnad som ofta drabbar redan utsatta delar av befolkningen.

Indragningar utan helhetsperspektiv och könsanalyser har till exempel under senare år främst drabbat kvinnor, äldre och barn. Strategin jämställdhetsintegrering är i kombination med jämställdhetsbudgetering och jämställdhetsrevision metoder för att säkerställa att jämställdhetsperspektivet finns med i alla beslutsprocesser. Därutöver måste andra diskrimineringsgrunder analyseras.

Denna typ av konsekvensanalyser ska genomföras som en del av den ordinarie verksamheten på alla nivåer och inför allt beslutsfattande. Fi ska arbeta för att metoderna utvecklas ytterligare och används som ett verktyg i den ekonomiska politiken.

1.4 En ny syn på arbete

Feministiskt initiativ vill skapa en mänskligare arbetsmarknad med plats för olika förmågor och erfarenheter. En arbetsmarknad som erbjuder sunda miljöer, utan rädsla och stress som kännetecknar många av dagens arbetsplatser. Den ökade pressen på arbetsmarknaden drabbar kvinnor särskilt hårt, eftersom de fortfarande i stor utsträckning tvingas axla huvudansvaret för familj och hem. Fi Göteborg uppfattar de höga ohälsotalen på arbetsmarknaden som ett symptom på behov av förändring i samspelet mellan arbetsvillkoren, människan och dennas levnadsvillkor.

För att bryta de negativa mönster som finns måste arbetsmarknaden bli flexibel på människors villkor. Vi måste på allvar prata om arbetstid, arbetets innehåll, värde och omfattning. En ny syn på arbete – innebär att se arbetet som en naturlig del av livet, likaså vila, rekreation och tid för familj och vänner. Det är mer än nödvändigt för att kunna forma ett modernt samhälle där livet är större än arbetslivet.

Könsmaktsordningen, rasism, otillgänglighet och andra maktstrukturer skapar förhållanden som leder till att människor diskrimineras på arbetsmarknaden. Genom att se mekanismerna bakom diskrimineringen kan vi även se hur olika maktstrukturer samverkar och förstärker varandra. Genom att förstå varför diskriminering sker istället för att bara konstatera att den finns, gör att vi också kan arbeta för förändring. Vi vill se en arbetsmarknad som bryter rasistiska och patriarkala strukturer. Det är därför viktigt att särskilt analysera arbetsmarknaden ur ett intersektionellt perspektiv.

Det finns idag få möjligheter att veta hur många anställda i Göteborgs stad, som har en normbrytande funktionalitet. Det gör det svårt att veta förutsättningarna för hur dessa anställda bemöts i sitt arbetsliv och vilket stöd de får av kommunen som arbetsgivare för att utföra sitt arbete. Göteborgs stad ska vara en förebild genom att verka för att personer med normbrytande funktionalitet erbjuds arbete och ges möjlighet att behålla det, samt ges möjlighet till en fungerande arbetssituation.

- Fi ska verka för att frågor om normbrytande funktionalitet läggs till i medarbetarenkäten för att se hur kommunen förverkligar sitt mål om mångfald bland de anställda och då specifikt vad gäller personer med normbrytande funktionalitet för att få en förståelse för vilka behov som finns.

1.4.1 Arbetstid

I över fyrtio år har den svenska arbetsveckan legat still på 40 timmar. Samtidigt som teknikutvecklingen går framåt arbetar vi allt mer. Vi menar att utvecklingen borde gå åt det andra hållet. I Göteborg kan vi vara föregångare. Den traditionella synen på arbetstid måste ifrågasättas och ses i ett större sammanhang, där miljö och hälsoaspekter prioriteras. Fi Göteborg vill bygga ett samhälle där människor tagit tillbaka makten över tiden. Därför vill vi bygga ett hållbart samhälle och verka för en generell arbetstidsförkortning.

En kortare arbetsvecka har många vinster. Dels leder det till att fler delar på jobben, vilket i sin tur leder till minskade kostnader för arbetslöshet. En kortare arbetsvecka skulle även bryta deltidsfällan som innebär att kvinnor går ner i arbetstid för att hinna med. Med en arbetstidsförkortning blir det

enklare att dela på hushållsarbetet. Barn och föräldrar får mer tid med varandra, ungdomar får ökad tillgång till vuxna och större utrymme för alla att delta aktivt i samhällslivet.

Vi måste också gå ner i arbetstid för miljöns skull. En kortare arbetstid är avgörande för en klimatomställning. Mer tid utanför arbetet leder till en mer hållbar livsstil. En generell arbetstidsförkortning har positiva effekter på människors möjligheter att nå en bättre fysisk och psykisk hälsa. En arbetstidsförkortning leder även till välfärdsvinster eftersom folkhälsan skulle förbättras, sjukskrivningar gå ner och utbrändhet bli mindre vanligt.

- Fi ska verka för en stegvis generell arbetstidsförkortning med bibehållen lön i alla kommunala verksamheter.

1.4.2 Arbetsvillkor

Tidsbegränsade och osäkra anställningar blir allt vanligare. Osäkra arbetsvillkor skapar en sämre arbetsmiljö på arbetsmarknaden. Otrygga anställningar som ofrivillig deltid drabbar i högre utsträckning kvinnor, i synnerhet kvinnor som faller utanför vithetsnormen. OFrivillig deltid är något som påverkar ekonomin genom hela livet.

- Fi ska verka för att tillsvidareanställningar på heltid fortsatt ska vara norm på arbetsmarknaden. Alla ska ha rätt att känna sig trygga med sin anställning.
- Fi ska verka för att kommunala bemanningenheter har tillsvidareanställningar istället för timanställningar.

1.4.3 Arbetsmiljö

Det är bra om den ökade ohälsan kopplas samman med generellt sämre villkor och arbetsmiljö. Osäkra anställningar ökar risken för psykisk ohälsa som är den vanligaste diagnosen för sjukskrivna inom offentlig sektor. Fi Göteborg vill stärka arbetet för att minska ohälsotalen. Psykisk ohälsa måste beaktas i lika stor utsträckning som fysisk ohälsa.

Ser vi till helheten på den segregerade arbetsmarknaden värderas vissa arbeten lägre. Det får till följd att de stora arbetsmiljöriskerna inom dessa yrken inte synliggörs och därför inte heller åtgärdas. Exempelvis bidrar den könssegregerade arbetsmarknaden i allra högsta grad till att kvinnor löper större risk att drabbas av sjukskrivningar.

- Fi ska verka för en ökad satsning på åtgärder som förbättrar arbetsmiljön inom kvinnokodade arbetsområden.
- Fi ska verka för att ett genusperspektiv ska integreras i allt arbetsmiljöarbete.
- Fi ska verka för att arbetsmiljöstatistiken använder sig av beräkningsgrunder som möjliggör intersektionella analyser av arbetsmiljöarbetet.

- Fi ska verka för att Göteborgs stads arbete för att förbättra arbetsmiljön och minska sjukskrivningstalen ska innehålla genusanalys och åtgärder mot kränkningar och sexuella trakasserier
- Fi ska verka för att det finns en kommunal handlingsplan för att förebygga och minska psykisk ohälsa i arbetslivet.

1.4.4 Staden som arbetsgivare

Feministiskt initiativ strävar efter ett samhälle där människor känner sig fria och har makt att påverka sina egna liv och sina arbetsplatser. Alla ska ha samma möjlighet till arbete. Vi menar att dagens rekryteringsprocesser aktivt utesluter människor genom en strukturell diskriminering. Exempelvis sker det dagligen en positiv särbehandling av människor som betraktas som svenskar för att de är vita, genom att de till exempel har tillräckligt ljus hud- och hårfärg och talar svenska utan brytning.

Personer med funktionsnedsättning diskrimineras både genom uteslutning i rekryteringsprocesser och genom otillgänglighet på arbetsplatser. Samtidigt är otrygga anställningar, brist på utvecklingsmöjligheter och brist på inflytande vanligt förekommande.

Transfobi och tvåkönsnormen leder till att transpersoner osynliggörs eller inte vågar vara öppna med sin identitet. Det kan handla om att uteslutas eller förlöjligas på arbetsplatsen. Många transpersoner diskrimineras redan vid ansökan till jobb. Arbetslösheten bland transpersoner är hög. Fi Göteborg anser att det är arbetsgivarens skyldighet att arbeta inkluderande för att skapa en arbetsplats för alla – oavsett könsidentitet eller könsuttryck.

- Fi ska verka för att den normkritiska rekryteringsprocessen i staden ska realiseras fullt ut.
- Fi ska verka för möjligheten till positiv särbehandling i arbetslivet.
- Fi ska verka för att arbetsgivare ska vara skyldiga att arbeta aktivt med tillgänglighetsgörande av arbetsplatsen.
- Fi ska verka för möjlighet till kvoterad rekrytering av personer med funktionsvariationer.
- Fi ska verka för en kommunal handlingsplan för att motverka diskriminering av transpersoner i arbetslivet.
- Fi ska verka för att offentliga upphandlingar ska innehålla en antidiskrimineringsklausul. Likabehandlingsplaner eller motsvarande ska bifogas vid varje anbud.
- Fi ska verka för att kvalifikationskraven vid rekrytering till offentlig sektor ska utformas så att de inte diskriminerar.

2. Rättspolitik och hatbrott

Ett fungerande och icke diskriminerande rättsväsende är grundläggande för ett demokratiskt samhälle. Idag bedöms brott olika beroende på vem som begår dem och vem den brottsdrabbade är. De som generellt har mer makt i samhället har lättare att bli trodda, medan diskriminerade grupper misstänkliggörs eller tas på mindre allvar.

Samhället har det yttersta ansvaret för att bekämpa kriminalitet och det ansvaret får aldrig läggas över på brottsoffret. Ett brottsoffer ska alltid bemötas och behandlas med respekt. Det är oacceptabelt att brottsoffer blir ifrågasatta och misstänkliggjorda på grund av kön, könsidentitet, sexuell läggning, klass, ålder, hudfärg och etnicitet, religion eller trosuppfattning eller funktionalitet. En oroväckande tendens att skuldbelägga offer förekommer särskilt vid sexualbrott. Det ska vara förövaren som ska ändra sitt beteende och få adekvat hjälp av samhället i den processen.

Utgångspunkten för en demokrati måste vara att alla kan känna sig trygga, respekterade och värdefulla. Förekomsten av hatbrott är därmed något som inte kan tolereras i en rättsstat. Hatbrott innebär att någon angriper en person eller en grupp människor på grund av deras uppfattade etniska bakgrund, religion, sexuella läggning, ålder, könsöverskridande identitet eller normbrytande funktionalitet. Hatbrott är ett uttryck för grundläggande brist på respekt för mänskliga rättigheter, människors lika värde och demokrati.

Hatbrott är inte en egen brottskategori utan kan vara många olika typer av brott och föranleder enligt brottsbalken en strängare påföljd. Sällan uppmärksammas dock de motiv som ligger bakom många våldsbrott och detta bidrar till att varken offer eller förövare bemöts i enlighet med rådande lagstiftning. Kunskap om hatbrott är viktigt för alla yrkesgrupper som möter brottsoffer.

Hatbrott mot personer med normbrytande funktionalitet förekommer också men uppmärksammas sällan som sådana. Ökad kunskap hos polis- och rättsväsende och ett inkluderande av gruppen funktionsnedsatta i lagstiftningen är därför nödvändig.

Hedersrelaterad brottslighet är brott riktade mot någon, ofta en släkting, som enligt förövaren och övriga släkten eller gruppens uppfattning, vanäras släktens eller gruppens heder. Många i Sverige lever med normer som innebär begränsningar av rätten att själva bestämma över sin sexualitet och val av partner. Det är av yttersta vikt att synliggöra alla berättelser om våld och förtryck.

Sociala och rättsliga myndigheter behöver öka sina kunskaper om att våldet tar sig olika uttryck och få tillräckligt med resurser för att ge ett fullgott skydd och stöd. När stora delar av en familj, skola, samhälle eller bekantskapskrets godkänner eller deltar i förtrycket krävs riskbedömningar och åtgärder som tar hänsyn till detta.

För att långsiktigt öka säkerheten och minska brottsligheten räcker det inte med reaktiva åtgärder. Ett långsiktigt arbete innebär även att arbeta förebyggande på många plan och involverar alla delar av samhället. Det kostar samhället mer, både ur ett mänskligt och ekonomiskt perspektiv, att inte arbeta preventivt.

- Fi ska verka för att Göteborgs stad gör preventiva satsningar för att förebygga brottslighet.
- Fi ska verka för att alla anställda inom Göteborgs stads verksamheter ska genomgå en obligatorisk utbildning om hatbrott, dess omfattning och det stöd som hatbrottsoffer behöver.
- Fi ska verka för att pengar avsätts till organisationer för att driva informativt arbete när det gäller hatbrott och diskriminering i samhället.
- Fi ska verka för att Göteborgs stad erbjuder akut stöd och hjälp till personer som utsatts för hatbrott
- Fi ska verka för att Göteborgs stad utvecklar en preventiv plan i samarbete med civilsamhället för att motverka förtryck i namn av heder och religion.
- Fi ska verka för att Göteborgs stad utvecklar en handlingsplan för akut stöd till personer som utsatts för eller riskerar att utsättas för förtryck i namn av heder och religion.

3. Antirasism och minoritetspolitik

Feministiskt initiativ vill motverka rasistiska föreställningar och avskaffa strukturer som gör att icke-vita, papperslösa och invandrade människor marginaliseras och utsätts för diskriminering. Fis utgångspunkt är att olika människor har olika mycket makt beroende på vilka positioner de har i samhället. För icke-vita kvinnor betyder det att de upplever könsförtryck genom rasistiska konstruktioner av kön. Könsstrukturer och rasistiska strukturer förstärker och upprätthåller på så vis varandra. Med insikten om att olika maktordningar kan samverka och påverka kvinnors positioner driver Fi en feministisk antirasistisk politik som utgår från människors olika erfarenheter av underordning i ett patriarkalt samhälle.

Afrosvenskar är idag den grupp som utsätts för flest hatbrott, en siffra som ökar årligen, och för diskriminering inom alla områden; arbete, sjukvård, skola och rättsväsendet. Detta framkommer i Afrofobirapporten, som beställdes av regeringen men aldrig ledde till några politiska förslag. Även FN har lagt fram ett flertal rekommendationer för att motverka afrofofi, men trots detta har inget land vidtagit några åtgärder. Detta beror på post-koloniala strukturer som fortfarande verkar i dagens Sverige. Strukturer som rangordnar människor efter hudfärg. Sverige har en lång historia av rasism där landet bland annat bedrev slavhandel och hade slavkolonier fram till 9 oktober 1847. Följande uppmärksammas varken i skolan, medialt eller på annat vis. Göteborg ska vara en stad som tillgodoser allas mänskliga rättigheter och som ett led i detta ska staden uppmärksamma Sveriges koloniala historia för att förändra de strukturer som finns idag samt arbeta strategiskt mot afrofofi.

- Fi ska verka för att Göteborgs Stad erkänner och högtidlighåller 9 oktober som Sveriges dag för avskaffandet av slaveri.
- Fi ska verka för att Göteborgs Stad ska utveckla en strategisk plan för att genomföra FN:s och Afrofobirapportens rekommendationer.

3.1 Migration

Feministiskt initiativ har en vision om en fri värld, som inte begränsas av de skarpa gränser och höga uteslutande murar som alltjämt rekonstrueras i nya former. Gränser skapar ett vi och dom, bidrar till rädsla för andra människor och utgör rasismens fundament. Så länge världen är uppdelad och präglad av orättvisor kommer det att finnas människor som väljer att lämna sina hemländer eller fly, för att söka skydd och ett värdigare liv i ett annat land.

Sverige har förbundit sig att följa FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna, Konventionen om rättigheter för personer med normbrytande funktionalitet samt Genèvekonventionen om flyktingars rättigheter. Fi anser att dessa konventioner ska följas och Göteborgs stad bör ta en ledande roll i detta arbete. Rätten till skydd mot förföljelse och grova kränkningar kan inte förhandlas bort med ekonomiska argument.

- Fi ska verka för att flykting- och försörjningsstödshandläggares individuella kartläggning av nyanlända flyktingar inte färgas av förutbestämda patriarkala, ålderistiska, funkofoba,

homofoba, transfoba eller rasistiska uppfattningar om barn, kvinnor, transpersoner eller män. Tidigare utbildningar, arbetserfarenheter och andra erfarenheter av obetalt arbete eller annan sysselsättning från andra länder ska kartläggas för att ge bästa möjliga råd och stöd utifrån individens förutsättningar och behov.

- Fi ska verka för att Göteborgs stad ska erbjuda bostäder och svenskundervisning för nyanlända flyktingar, papperslösa, asylsökande och de EU-migranter som tekniskt sett inte räknas som papperslösa, samt ge information om Sveriges samhällsförhållanden, arbetsliv och grundläggande lagstiftning.
- Fi ska verka för att resurser och insatser till etablering fördelas rättvist mellan kvinnor, transpersoner och män, till exempel genom att alla insatser följs upp, analyseras och utvärderas utifrån ett könsperspektiv.
- Fi ska verka för att asylsökande kvinnor och transpersoner ska synliggöras och få adekvat hjälp och stöd för att bearbeta eventuella erfarenheter av våld och övergrepp. Detta kräver att den inblandade personalen har god kunskap om att bemöta personer med svåra trauman.
- Fi ska verka för obligatoriska kurser i genus-, HBTQ-, funktionsrättsliga och antirasistiska perspektiv för alla yrkeskategorier inom Göteborgs stad som arbetar med flyktingar.
- Fi ska verka för att asylsökande, som behöver kompletterande utbildning för att möjliggöra arbete ska erbjudas detta.
- Fi ska verka för att nyanlända själva ska få välja var de ska etablera sig.
- Fi ska verka för att stimulera och underlätta för kvinnor att komma igång tidigt med SFI (svenska för invandrare) och tillgodogöra sig utbildningen.
- Fi ska verka för att papperslösa barnfamiljer ska ha rätt till ekonomiskt bistånd på samma villkor som andra barnfamiljer i kommunen. Kommunen ska inte bryta mot FN:s barnkonvention.

3.2 Fristad Göteborg

Den enorma risk och kostnad som krävs för att individer ska kunna migrera till ett annat land kombinerat med den ofta livshotande situation som råder i hemlandet gör att de flesta inte har möjlighet att återvända vid avslag om uppehållsansökan. Detta resulterar i att många människor stannar kvar och lever odokumenterade i landet som nekat dem, ofta utan att landet känner till deras närvaro. Att leva med rädslan för att när som helst bli utvisad gör att många inte vågar söka juridisk eller facklig hjälp – en situation som ofta utnyttjas av arbetsgivare, hyresvärdar och resten av omgivningen. Resultatet är att papperslösa idag blivit en växande underklass i samhället.

En fristad är en plats där du kan finna trygghet och skydd oavsett din medborgarstatus. Det finns flera exempel på städer i världen som har infört fristäder med goda resultat. Där får polisen inte stoppa människor endast på grund av misstankar om att de saknar uppehållstillstånd. Det finns väletablerade system för människor som saknar personnummer, något som gör att de kan ta del av samhällsservicen på lika villkor som andra.

Sedan lagändringen 2013 har nu papperslösa rätt till vård som inte kan anstå, barnen har rätt till vård på samma basis som andra barn och rätt att gå i skolan. Trots detta går tusentals människor utan basala behov som mat för dagen, ett värdigt hem och skydd från våld. Eftersom de saknar personnummer inskränks möjligheten att ta del av stöd och service då det alltid innebär en risk att röra sig i de offentliga rummen, trots att det numera finns system för samordningsnummer som skulle kunna användas.

- Fi ska verka för att Göteborg blir en fristad för papperslösa.
- Fi ska verka för att Göteborgs Stad inför ett system för samordningsnummer som ersättning för personnummer inom samtliga kommunala instanser.
- Fi ska verka för att papperslösa får rätt till SFI, vuxenutbildning och praktik.
- Fi ska verka för att papperslösa får rätt till ekonomiskt bistånd på samma villkor som andra invånare i staden.
- Fi ska verka för att samtliga verksamhetschefer och relevanta anställda får en utbildning om papperslösas rättigheter, situation och livsvillkor.
- Fi ska verka för att riktlinjer i staden uppdateras för att inkludera papperslösas rätt till samhällsservice.
- Fi ska verka för att det införs sanktioner mot de som nekar papperslösa samhällsservice eller rapporterar dem till myndigheter.
- Fi ska verka för att det införs ett inrapporteringssystem för klagomål och anmälningar som är säkert för alla stadens invånare oavsett hur den enskildes uppehållsrätt ser ut.
- Fi ska verka för att civilsamhället får kontinuerligt stöd för sitt arbete för papperslösa med målet att kommunen ska ta över ansvaret för att tillgodose papperslösas rättigheter.

3.3 Jämlikhetsdata

FN och EU och Europarådet har kritiserat Sverige för att inte använda jämlikhetsdata, då Sverige har skrivit under konventionen för avskaffandet av alla former av rasdiskriminering. Sverige har sagt ja till att använda jämlikhetsdata kopplat till religion och hudfärg. Jämlikhetsdata är ett verktyg för att på ett rättssäkert och vetenskapligt sätt ta fram kunskapsunderlag i arbetet för att skapa ett jämlikt och icke diskriminerande samhälle. Jämlikhetsdata ger möjlighet att ta reda på hur livsvillkoren ser ut mellan olika grupper. Det hjälper till att synliggöra olika former av diskriminering och ojämlikhet oavsett minoritetsgrund och diskrimineringsgrund.

Jämlikhetsdata bygger på principerna självidentifikation, självkategorisering, samtycke och frivillighet samt anonymitet. Det innebär att en själv väljer vad en identifierar sig med, till exempel afrosvensk och/eller svensk muslim. Att en själv väljer att svara på frågor kopplat till bland annat hudfärg och religion i exempelvis enkätundersökningar och att en är anonym.

- Fi ska verka för att Göteborgs stad ska börja använda jämlikhetsdata som verktyg för att synliggöra olika former av diskriminering kopplat till religion och hudfärg.

4. Mäns våld mot kvinnor, våld i namn av heder, våld i nära relationer

Frihet från våld är en grundläggande mänsklig rättighet och Göteborgs stad har det yttersta ansvaret att säkerställa ett samhälle där målet är att varje invånare ska leva i frihet från våld. Fi vill verka för att arbetet mot våld i nära relationer inte exkluderar och diskriminerar olika grupper av människor på grund av kön, etnicitet, funktionalitet eller sexualitet. Kvinnor med drogproblematik, normbrytande funktionalitet eller utan svenskt medborgarskap är särskilt utsatta.

Våld ska ses som våld oavsett när, var och hur en person blir utsatt. Alla ska på lika villkor omfattas av rättstrygghet och bemötas likvärdigt oavsett social position och inom alla instanser som arbetar med våld i nära relationer. Fi menar att staden måste ta ett helhetsgrepp kring mäns våld mot kvinnor, våld i namn av heder och våld i nära relationer.

Många kvinnor utsätts för våld i hemmet. Förövaren är oftast en man i kvinnans närhet. Detta är ett utbrett samhällsproblem och det yttersta uttrycket för könsmaktsordningen. Många kvinnor dör varje år på grund av våld i hemmet. Ofta finns barn med i bilden, som vittnen till systematisk misshandel och i flera fall även som våldsoffer. Dessutom kan husdjur finnas som också blir utsatta. Problemet finns i alla samhällsklasser. Fi vill att staden säkrar fler skyddade boenden.

Många i Sverige lever med normer som innebär begränsningar av rätten att själv bestämma över sin sexualitet och sitt val av partner. Familjens heder anses enligt dessa begränsande normer vara överordnad individens frihet och kopplas särskilt till flickors och kvinnors påstådda eller faktiska sexuella beteende.

Kraven på de unga kvinnornas oskuld är en nyckelfråga, men även HBTQ-personer och unga män förtrycks genom att exempelvis tvingas delta i förtrycket av sina systrar eller utsätts för våld om de lever ut sin sexualitet som inte ingår i heteronormen. Social exkludering och rasifiering är en del av problemet, men det är möjligt att motverka med rätt politik. Göteborg är inget undantag i detta.

Förtryck i namn av heder har inte sin grund i någon enskild religion. Både kvinnor och män kan såväl delta i som själva utsättas för förtryck i namn av heder. Myndigheternas knappa resurser gör att våldsutsatta kvinnor och de som lever med våld i namn av heder inte får det stöd de behöver fullt ut. Fi anser att det är av yttersta vikt att synliggöra alla berättelser om våld och förtryck.

Kvinnor med drogproblematik befinner sig i en särskilt utsatt situation i samhället och våld är ett vanligt inslag i dessa kvinnors vardag. Kvinnorna möts inte sällan av oförståelse och okunskap och utsätts ibland för kränkningar och våld av de samhällsinstanser som ska ge dem stöd och hjälp. Idag finns få platser dit kvinnor med drogproblematik kan söka skydd från våld utan att först vara drogfri innan. Det behövs förstärkt arbete för denna grupp.

Våldsutsatta kvinnor med drogproblematik är en mångfacetterad grupp i fråga om social tillhörighet och typ av drogproblematik, vilket måste beaktas i arbetet för att stödja dem och att motverka våldet.

Unga kvinnor är dubbelt så ofta utsatta för mäns våld och unga män dubbelt så ofta förövare jämfört med vuxna kvinnor och män. Tjejjouren har idag med de tillfälliga medlen svårt att ge det stöd de önskar och det stöd som de upplever att tjejer har behov av. De har tvingats upphöra med sin verksamhet i skolan då det inte finns medel till den verksamheten. De gäller även en jour för unga transpersoner.

De flesta kvinnojouren arbetar idag helt ideellt och får en del stöd av kommunen genom föreningsbidrag. Deras arbete är ovärderligt och kvinnojourenas ekonomi måste därför säkras och vara kontinuerligt.

Vart tionde barn i Sverige uppskattas uppleva våld i hemmet och vart tjugonde barn upplever detta våld ofta. Män står också för majoriteten av det direkta våldet mot barn, inte minst vad gäller det grova våldet. Statistiskt finns även ett starkt samband för barn mellan att uppleva en pappas våld mot en mamma och att själv utsättas för direkt våld och sexuella övergrepp. Våld mot barn är alltid oacceptabelt, oavsett vem som är förövare. Våldsamma mäns tillgång till sina barn är en viktig anledning till att våldet kan fortsätta, även efter en separation.

Ibland står en förälder inför valet mellan att skydda sina barn från risken för fortsatt våld vid umgänge och att riskera att betala vite och att bli av med vårdnaden, om umgänget inte kan komma till stånd för att barnet vägrar eller av annan anledning.

Det är väl belagt i forskning att påtvingat umgänge med en förälder som barnet upplever som förövare försvårar för barnet att tillgodogöra sig behandling. Socialtjänstens barnavårdsutredare är en särskilt belastad grupp, där personalomsättning ofta försvårar både för de anställda och för klienter att få kontinuitet. Samtidigt vet vi att kontinuitet kan vara särskilt viktigt för att bygga förtroenden med barn i utsatthet.

Avgörande för att barnen ska kunna läka psykiskt är att våldet, hoten och rädslan för ytterligare våld får ett slut. Barn ska ses som brottsoffer. Därutöver behövs ett ökat samarbete mellan berörda myndigheter såsom socialtjänsten, familjerätten, kvinnojouren, brottsofferjouren, polisen, psykiatrin och målsägandebiträden.

Metoder måste bygga på aktuell forskning och utarbetas i samarbete med relevanta organisationer, så att de som samverkar för att skydda våldsutsatta har gemensam teoretisk grund och inte motarbetar varandra.

4.1 Arbetet för att minska utnyttjandet av personer i prostitution

Utnyttjandet av kvinnor, flickor och pojkar för sexuella ändamål har ökat de senaste åren. Det finns ingenting som tyder på att utnyttjandet och våldet minskar. Utnyttjandet av personer i prostitution och människohandel för sexuella ändamål är en form av våld och ett brott mot de mänskliga rättigheterna. Arbetet för att minska utnyttjandet av personer i prostitutionen måste tydligare inriktas på att minska efterfrågan och att kraftfullt avvisa idén om mäns rätt att konsumera och exploatera kvinnors, tjejers, pojkars, transpersoners och andra mäns kroppar. Vi vill se en stad där män inte utnyttjar människor i sexuellt syfte. Där ingen av ekonomiska eller andra orsaker tvingas

till prostitution. Där myndigheter har kompetens och resurser att hjälpa och bemöta utsatta personer samt som aktivt arbetar för att motverka förekomsten av utnyttjande och exploateringen av kvinnor, tjejer, pojkars, transpersoner och andra män för sexuella ändamål.

För att kunna ändra idén om mäns rätt att konsumera och exploatera kvinnors, tjejer, pojkars, transpersoners och andra mäns kroppar behöver staden arbeta aktivt med utbildning kring maskulinitetsnormer samt jämställdhet och mänskliga rättigheter i praktiken. Göteborgs stad behöver ta ansvar för ökad medvetenhet, kunskap och samordning kring personer som är i prostitution och upprätta tydliga handlingsplaner kring stöd och skydd. Och det uppsökande arbetet måste utökas. Målet måste vara att stödja och skydda människor som utnyttjas för sexuella ändamål och minska efterfrågan.

4.2 Sexualisering av offentliga rum

Feministiskt initiativ vill aktivt motverka sexualisering av offentliga rum och utmana stereotypa föreställningar om kön. Genom ett sexistiskt bildspråk i media och reklam legitimeras och befästs könsnormer och maktordningar i samhället. Att kvinnor i högre utsträckning än män avbildas som sexualiserade objekt ska förstås som ett demokratiproblem.

- Fi ska verka för att en undersökning av kostnaderna för mäns våld mot kvinnor, våld i namn av heder och våld i nära relation genomförs i Göteborgs stad. Även indirekta kostnader ska medräknas, som improduktivitet, drogproblematik, depression och självmord, arbetsinkomst, ökad ohälsa som inte medför hälso- och sjukvård (t ex rädsla och oro), som ändå lett till ökade kostnader för samhället och de våldsutsatta.
- Fi ska verka för att utsatta kvinnor, transpersoner och barn oberoende medborgarskap och funktionalitet ska ha tillgång till hjälp, stöd, respektfullt bemötande och skyddat boende.
- Fi ska verka för att Göteborgs stad ska tillsätta en samordningsenhet som ska bistå utsatta kvinnor, transpersoner och barn. I de fall där hjälpsökande talar annat språk än svenska ska de ha rätt till tolkhjälp. All jourverksamhet skall bygga på ett könsmakts-, HBTQ-, funktionalitets- och antirasistiskt perspektiv.
- Fi ska verka för att Göteborgs stad tar ansvar för att stödja och skydda de barn och vuxna som är utsatta för våld i samkönade relationer.
- Fi ska verka för att samarbetet mellan socialtjänsten och barn- och ungdomspsykiatrien förbättras med särskild inriktning på barn som bevittnat eller utsatts för våld i familjen.
- Fi ska verka för mer ekonomiskt stöd till kvinnojourerna. Stödet ska vara permanent och långsiktigt med en start för treårsavtal som sedan kan fortgå om ingen förändring skett. Flera jourer behöver ha fasta tjänster för att arbetet inte ska stanna upp utan att allt fokus kan läggas på arbetet med våldsutsatta kvinnor och barn.

- Fi ska verka för att verksamheten för barn och ungdomar som bevittnat våld ska stärkas.
- Fi ska verka för att Tjejjouren får ett permanent bidrag och kan utöka antalet fasta tjänster.
- Fi ska verka för att jourerna blir tillgängliga för kvinnor med normbrytande funktionalitet/normbrytande funktionalitet.
- Fi ska verka för att stärka arbetet mot våld i namn av heder.
- Fi ska verka för att kommunen aktivt arbetar för att snabbt ordna lägenheter så att kvinnor kan flytta vidare från jourerna och nya utsatta kvinnor därigenom kan flytta in.
- Fi ska verka för att kvinnojouren i samarbete med polisen, ska kunna meddela bostadsenheten om att utfärda tvingande förturer, dvs en specialförtur där en våldsutsatt kvinna och eventuella barn som riskerar att fara allvarligt illa har rätt till en ny bostad i kommunen.
- Fi ska verka för samordning mellan alla aktörer som arbetar med, eller kommer i kontakt med våldsutsatta kvinnor. Inrätta flera tjänster så att varje stadsdel har en särskilt avsatt tjänst, med huvudansvar och tillräcklig kunskap, för att arbeta med våldsutsatta och metodhandleda personal inom socialtjänst och psykiatri. Den våldsutsatta ska inte behöva själv vara tvungen att ta alla kontakter.
- Fi ska verka för att män och samlevande som utövar våld får rätt till stöd för att upphöra med sina våldshandlingar. Stödet måste innefatta ett HBTQ-, antirasistiskt-, funktionalitets- och könsmaktsperspektiv.
- Fi ska verka för att Göteborgs stads personal fortsatt ska utbildas i att hantera frågor om mäns våld mot kvinnor, våld i namn av heder och våld i nära relationer. Denna utbildning ska ske fortlöpande. Utbildningen ska innefatta ett barn-, könsmakts-, HBTQ-, funktionalitets- och antirasistiskt perspektiv.
- Fi ska verka för att elevvårdspersonal på skolor och förskolor ska omfattas av kompetenskrav, så att de har förutsättningar för att kunna identifiera de barn som är offer för mäns våld mot kvinnor, våld i namn av heder, våld i nära relationer och sexuella övergrepp.
- Fi ska verka för att Göteborgs stad prioriterar fortlöpande utbildning i frågor om mäns våld mot kvinnor till personal som arbetar med kvinnor med drogproblematik och/eller har en normbrytande funktionalitet. Detta i syfte att personalen lättare ska kunna identifiera kvinnor som utöver sin drogproblematik och/eller sin normbrytande funktionalitet också är utsatta för mäns våld.
- Fi ska verka för att det inte ska vara möjligt att tvinga barn över 7 år till boende hos eller kontakt med en förälder mot barnets uttryckliga vilja, oavsett om brott har styrkts eller inte.

- Fi ska verka för att umgängesarrangemang med en våldsam förälder som barnet ändå vill ha kontakt med ordnas på ett sätt som är säkert för den våldsutsatta och barnet. Endast kvalificerad personal med våldskompetens ska då tjänstgöra.
- Fi ska verka för fler härbärgen för kvinnor så att de inte riskerar bli utsatta för våld när de söker natthärbärke.
- Fi ska verka för ett aktivt arbete inom skola/utbildning genom att ge uppdrag till kvalificerade organisationer att utbilda i sexual- och samtyckesundervisning, i grundskola och gymnasieskolor.
- Fi ska verka för kontinuerlig utbildning kring prostitution och människohandel för sexuella ändamål till kommunens personal som arbetar inom människovårdande områden.
- Fi ska verka för att socialtjänsten ska ha kunskap kring komplexiteten runt utsattheten och bakomliggande orsaker till att personer riskerar att hamna/utnyttjas i prostitution eller återfalla till prostitution.
- Fi ska verka för att Göteborgs stad ska ge utökade möjligheter till skuldsanering till personer som riskerar att av ekonomiska skäl drivas till prostitution.
- Fi ska verka för att ett samlat kompetenscentrum för KAST och MIKA -mottagningen och andra föreningar som arbetar mot målgruppen.
- Fi ska verka för ökat stöd till kvinnojourer och skyddade boenden som riktar sig mot kvinnor som har utnyttjats i prostitution.
- Fi ska verka för att Göteborgs stad ska ha regelbundna informationskampanjer för att öka förståelsen och ställningstagande om sexindustrins skadliga verkningar.

Fi ska verka för att alla anställda i Göteborgs stad ska genomgå en utbildning om mäns våld mot kvinnor, om våld i namn av heder och om våldets mekanismer.

- Fi ska verka för att utöka antalet tjänster i stadens arbete för att motverka att män exploaterar kvinnors, tjejers, killars, icke-binära och transpersoners kroppar.
- Fi ska verka för informationskampanjer kring sexköpslagen och varför den finns.
- Fi ska verka för fler skyddade boenden och utökning av befintliga boenden samt utökning av tillsvidareanställd personal.
- Fi ska verka så att Göteborgs stad aktivt arbetar för att snabbt ordna lägenheter så att kvinnor kan flytta vidare från jourerna så att andra utsatta kvinnor kan flytta in.
- Fi ska verka så att rutiner tas fram så att papperslösa kvinnor kan söka skydd från våld.

- Fi ska verka för att papperslösa kvinnor och barn som utsätts för våld ska känna sig trygga med att söka hjälp i kommunen.
- Fi ska verka för samordning mellan alla aktörer som arbetar med, eller kommer i kontakt med, våldsutsatta kvinnor. Inrätta flera personer inom varje instans med huvudansvar och tillräcklig kunskap, att arbeta med dessa kvinnor och metodhandleda resten av personalen, exempelvis inom socialtjänsten och psykiatrin, som inte har dessa kvinnor som sina huvudområden.
- Fi ska verka för att personer inte själva ska vara tvungna att ta alla kontakter och behöva återberätta sin historia. Ett stöd ska finnas, som är permanent, verksamt som personligt ombud för alla kontakter.
- Fi ska verka för att män och samlevande, som utövar våld får rätt till hjälp att upphöra med sina våldshandlingar. Hjälpens måste innefatta ett HBTQ-, antirasistiskt-, funktionalitets- och könsmaktsperspektiv. Göteborgs stad ska också kunna erbjuda särskilt boende för dem som utövar våld inom familjen.
- Fi ska verka för att Göteborgs stad finansierar resursjourer som kan ta emot särskilt utsatta kvinnor, såsom missbrukare, personer med normbrytande funktionalitet, transpersoner och papperslösa samt är öppna för kvinnor med husdjur. Personal på kvinnojourer ska utbildas i hur de ska bemöta och slussa vidare hjälpsökande de själva inte har resurser att ta emot.
- Fi ska verka för att Göteborgs stads personal ska utbildas i att hantera frågor som berör mäns våld mot kvinnor och barn och våld i samkönade parrelationer. Denna personal ska ges fortlöpande utbildning om detta. Den kompetensen ska innefatta ett HBTQ-, antirasistiskt-, funktionalitets- och könsmaktsperspektiv.
- Fi ska verka för att elevvårdspersonal på skolor och förskolor ska omfattas av kompetenskrav, så att de har förutsättningar för att kunna identifiera de barn som är offer för mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och sexuella övergrepp.
- Fi ska verka för att Göteborgs stad prioriterar utbildning i frågor om mäns våld mot kvinnor till personal som arbetar med kvinnor som missbrukar och/eller har en normbrytande funktionalitet. Detta i syfte att personalen lättare ska kunna identifiera kvinnor som utöver sitt missbruk och/eller sin normbrytande funktionalitet också är utsatta för mäns våld.
- Fi ska verka för att Göteborgs stad tar ansvar för att hjälpa, stödja och skydda de kvinnor och män som är utsatta för våld i samkönade relationer.
- Fi ska verka för att samarbetet mellan socialtjänsten och barn- och ungdomspsykiatrin förbättras med särskild inriktning på barn som bevittnat, eller utsatts för, våld i familjen.

- Fi ska verka för att kvinnojourer i samarbete med polisen, ska kunna meddela bostadsenheten om att utfärda tvingande förturer, d v s en specialförtur där en våldsutsatt kvinna och eventuella barn som riskerar att fara illa har rätt till en ny bostad i kommunen.
- Fi ska verka för att kunskap och metoder baseras på aktuell forskning och utvecklas i samarbete med relevanta organisationer.

4.3 Sexistisk och rasistisk reklam

Idag lever vi i ett samhälle där kvinnors kroppar visas upp som objekt i medier och på bästa reklamplats. Den sexualiserade reklamen som finns på många offentliga platser i staden riskerar att leda till hat, sexualiserat hot och våldshandlingar. Det gör också att gamla och unka föreställningar om kön, makt, sexualitet och våld, behålls.

Rädslan för våldtäkt begränsar mångas vardag och inskränker deras rörelsefrihet i det offentliga rummet, och är på så sätt ett demokratiproblem. Det handlar om främst kvinnors och HBTQ personers skilda handlingsutrymme och frihet: en grupp människor som hindras att fullt ut ta del i samhället, eftersom de riskerar att utsättas för våld.

Förväntningar på könen, gamla normer och föreställningar om sexualitet orsakar stora problem. Det leder till att kvinnan skuldbelägger sig själv för våldtäkten och fritar förövaren, när offer för våldtäkt eller sexuella övergrepp trakasseras och skuldbeläggs.

Det offentliga rummet måste vara en trygg plats där alla stadens invånare ska kunna vistas utan att känna obehag på grund av de sexualiserade bilder som många gånger nu visas upp på stora reklampelare runt om i Göteborg.

Fi anser att staden därför måste arbeta med att utmana förlegade värderingar och arbeta för att motverka de föreställningar som ligger till grund för våldtäkter och sexuella övergrepp.

- Fi ska verka för ett förbud mot sexistisk och rasistisk reklam i offentlig miljö.

5. Omsorg, service och social trygghet

Social trygghet är en av de viktigaste faktorerna för att skapa och bibehålla ett samhälle där allas mänskliga rättigheter tillgodoses. En god service och omsorg är en av kommunens viktigaste verksamheter och har en oumbärlig funktion. En god service och omsorg innefattar så väl förebyggande arbete som arbete med faktiska problem och behov och är en viktig grund för social jämlikhet där målet är en god levnadsstandard för alla invånare. Hur omsorgen ser ut för olika invånare varierar men det gemensamma för dem alla, är strävan efter att möjliggöra ett värdigt liv och deltagande i staden för alla på lika villkor genom att erbjuda det stöd som detta kräver.

Flera kommunala verksamheter har infört ett system med samordningsnummer istället för personnummer, vilket är bra eftersom även papperslösa omfattas av ett sådant system. Det finns många människor i staden som saknar personnummer. Det är viktigt att vi har ett samhälle och verksamheter som kan tillgodose även dessa personers mänskliga rättigheter. Eftersom det redan finns erfarenhet av att använda samordningsnummer inom kommunal verksamhet kan detta införas i fler verksamheter, så att alla kan ta del av kulturliv, idrottsutbud, utbildning och annat.

- Fi ska verka för att Göteborgs stad inför ett system för samordningsnummer i de kommunala verksamheter som ännu inte har ett sådant system, i syfte att alla kommunala verksamheter ska omfatta alla stadens invånare.

5.1 Äldreomsorg

Alla människor ska färdas väl genom livet, oavsett ålder och funktion. En trygg och tillfredställande äldreomsorg är förutsättningen för att välfärden säkras när hög ålder, sjukdom och/eller normbrytande funktionalitet skapar behov av stöd. Åldersdiskriminering är ett begrepp som används för att belysa den diskriminering som personer med hög ålder kan utsättas för, på grund av de föreställningar som finns kring vad det innebär att vara äldre. ”Äldre” är dock en mycket stor grupp med varierande livssituationer och behov och en förståelse för detta är nödvändig för att motverka åldersdiskriminering.

Detta innebär bland annat att de insatser och det stöd äldreomsorgen erbjuder ska vara anpassade efter den äldres behov och dagsform. För att denna vision ska kunna bli möjlig krävs en verksamhet som har förutsättningarna för att hantera en oförutsägbar verklighet. Det innebär en personaltäthet som är hög nog för att kunna bejaka att varje dag skiljer sig åt varpå det finns tid och ork för ett värdigt bemötande som är lyhört för omsorgstagarens behov. Stress, dålig flexibilitet och litet inflytande från personalen är inte en arbetssituation som ger förutsättningar för en bra omsorg.

Äldreomsorgen är också en viktig del av samhället i stort då omsorgssektorn är en kvinnodominerad bransch som sysselsätter många. Det är en verksamhet som möjliggör ett samhälle som inte upprätthålls av att kvinnor arbetar obetalt i hemmet med vård av barn och äldre anhöriga. När äldreomsorgen brister är det oftast kvinnor som går ner i arbetstid för att täcka upp för den bristen. På samma sätt som en välfungerande barnomsorg är en förutsättning för att kvinnor ska kunna delta i samhället och arbeta, krävs en välfungerande äldreomsorg.

För att omsorgen ska hålla så hög kvalitet som möjligt krävs en större tillgång till specifik kompetens. Habiliteringspersonal, sjukgymnaster, dietister och logopedier har de sakkunskaper som krävs för att tackla problem som t.ex. undernäring och begränsad rörlighet. Det är också viktigt att personal inom äldreomsorgen får möjlighet till vidareutbildning, kompetenshöjning och kurser samt det stöd som behövs från arbetsgivare och ledning i det dagliga arbetet.

Att biståndshandläggare (de som beslutar om vilka insatser den person beviljas som nyttjar äldreomsorgen) har en nära kontakt både med omsorgspersonal och framför allt de personer de bedömer är av stor vikt för att behoven ska bli korrekt bedömda. Biståndsbedömare ska också ha möjlighet att ta hänsyn till den äldres sociala situation och den sociala dynamik som finns på ett boende. Antalet platser på stadens särskilda boenden för äldre behöver bli fler då en person som anser sig ha behov av att bo på ett boende samt bedöms ha ett sådant behov ska ha möjlighet att göra detta. Med fler boenden i staden minskas väntetiden för plats samt ökar möjligheten att bo i ett bostadsområde som passar den enskildas livssituation, önskemål och behov.

Äldreboenden är människors hem – och ska fungera därefter. Därför måste lokalerna vara tillgänglighetsanpassade och ändamålsenliga för verksamheten. För att känna trygghet och sammanhang i tillvaron är det viktigt att kunna kommunicera med sin omgivning, särskilt i en situation då en person är i behov av stöd och service. Vi ser ett behov av att personal har särskild språkkompetens, och att det finns äldreboenden och hemtjänst med särskild inriktning på andra språk än svenska, för att möta vårdtagarnas behov. Vi vill därför att den här typen av verksamhet utvecklas. Vi vill också att ett äldreboende med HBTQ-inriktning skapas.

Huvudprincipen ska vara att den skattefinansierade välfärden bedrivs i offentlig regi men med inslag av alternativa driftsformer, där även kooperativ och bolag som drivs med begränsningar av vinstuttagen (så kallade SVB-bolag) bör komma i fråga för offentlig upphandling av välfärdstjänster.

- Fi ska verka för att alla med behov av äldreomsorg ska få det utifrån sina behov.
- Fi ska verka för att personaltätheten inom äldreomsorgen ska öka till den grad att god och kontinuerlig omsorg säkerställs. Det kan innebära en överbemanning.
- Fi ska verka för att antalet platser på särskilda boenden för äldre ska öka och köerna därmed minska.
- Fi ska verka för att alla särskilda boenden ska huseras i lokaler som är ändamålsenliga och tillgängliga, anpassade för de boende och för verksamheten.
- Fi ska verka för en större tillgång till habiliteringspersonal, sjukgymnaster, dietister och logopedier för att underlätta omsorgstagares vardag, till exempel genom att motverka undernäring.

- Fi ska verka för en ökad närhet mellan biståndsbedömare och omsorgstagare för mer individanpassade insatser.
- Fi ska verka för att visionerna om en god äldreomsorg som redan finns ska bli verklighet i praktiken utifrån värdegrunderna för god äldreomsorg.
- Fi ska verka för att införa nischade äldreboenden och hemtjänster med specialkompetens såsom HBTQ- och språkkompetens.

5.2 Kommunal hälso- och sjukvård, ungdomsmottagningar och elevhälsovård

Allt fler människor lever allt längre med kroniska sjukdomar och den tekniska, medicinska och omvårdnadsmissiga utvecklingen gör att allt fler kan bo kvar hemma med komplexa vårdbehov. Detta ställer allt högre krav på den kommunala hälso- och sjukvården. För att denna förändring ska kunna mötas på ett patientsäkert sätt behöver kontinuitet och kompetens hos personal säkerställas och samverkan mellan kommun och landsting samt kommunens olika verksamheter förbättras. De som främst är beroende av att den kommunala hälso- och sjukvården fungerar är äldre personer med multisjuklighet, en grupp som allt för ofta får stå tillbaka i kommunens prioriteringar.

- Fi ska verka för en patientsäker och likvärdig kommunal hälso- och sjukvård i hela staden, som kommer alla behovande invånare till del på lika villkor, inklusive papperslösa, asylsökande och utsatta EU-medborgare.
- Fi ska verka för kontinuerlig fortbildning av personal anställd inom den kommunala hälso- och sjukvården.
- Fi ska verka för att personal anställd inom den kommunala hälso- och sjukvården ska erbjudas betald specialistutbildning inom tjänsten.
- Fi ska verka för att fler vårdprofessioner, såsom dietister, psykologer, kuratorer och logopeder, finns tillgängliga inom den kommunala hälso- och sjukvården för kompetensutveckling, konsultationer och hembesök.
- Fi ska verka för att förbättra samverkan mellan landsting och kommun samt öka läkares tillgänglighet och möjligheter till hembesök.
- Fi ska verka för att förbättra samverkan mellan stadens olika verksamheter som stödjer invånare med vård- och omsorgsbehov.
- Fi ska verka för ett personcentrerat, reflekterande och normmedvetet arbetssätt inom den kommunala hälso- och sjukvården.
- Fi ska verka för att den palliativa vården i staden, såväl i specialiserade verksamheter som de allmänna, ska bibehållas och utvecklas.

Ungdomsmottagningarna och elevhälsovården är en viktig del i arbetet för att fånga upp barn och ungdomar som inte mår bra och för att arbeta hälsofrämjande. För att skapa förutsättningar för att utveckla verksamheterna, skapa jämlikhet över staden och garantera att alla barn och ungdomar får ett bra stöd behöver organiseringen av dessa verksamheter i staden ses över.

- Fi ska verka för en likvärdig, tillgänglig och flexibel ungdomsmottagning och elevhälsa som utgår från barnens och ungdomarnas behov.
- Fi ska verka för att elevhälsovården och ungdomsmottagningarna organiseras på ett sätt där elevernas/ungdomarnas behov är i fokus och personalen kompetens tas tillvara i utvecklingen av verksamheten.
- Fi ska verka för att förbättra förutsättningarna för elevhälsans och ungdomsmottagningarnas och personal att arbeta förebyggande och personcentrerat.
- Fi ska verka för ett reflekterande och normmedvetet arbetssätt i elevhälsovård och ungdomsmottagningarna.
- Fi ska verka för kontinuerlig fortbildning av personal anställd inom elevhälsovården och på ungdomsmottagningarna.
- Fi ska verka för att personal anställd inom elevhälsovården och ungdomsmottagningarna ska erbjudas betald specialistutbildning inom tjänsten.

5.3 Socialtjänst

Den sociala tryggheten för stadens invånare är grunden för ett väl fungerande liv, både när det gäller ekonomi, hälsa och familjeliv. Socialtjänsten har därför en stor roll i att erbjuda förutsättningar för detta och att genom sitt arbete erbjuda de insatser som passar varje individs behov. Målen om skälig levnadsnivå enligt Socialtjänstlagen (SoL) respektive goda levnadsvillkor enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) kan inte äventyras på grund av nedskärningar.

Socialtjänsten ska arbeta för att säkerställa att alla oberoende av kön, sexuell läggning, föreställningar om ras/etnicitet, funktionalitet, trosuppfattning, könsidentitet, könsuttryck, ålder eller medborgarskap eller annan faktor får sina behov tillgodosedda enligt lagens målsättningar. Detta innebär att vi anser att SoL ger alla som vistas i en kommun rätt till stöd som inryms i socialtjänstens ansvar, inklusive papperslösa och utsatta EU-medborgare (både personer med uppehållsrätt men också utan, inklusive tredjelandsmedborgare). Syftet med detta ska vara att ta fram långsiktiga lösningar där ansvaret inte ska behöva tas av ideella verksamheter, även om det under den tid det bör finnas ett samarbete med och stöd till dessa verksamheter. Vi ser positivt på det idéburna offentliga partnerskap (IOP) som idag finns mellan staden och de frivilligorganisationer som arbetar med utsatta EU-medborgare men anser att staden bör ta ett större ansvar i att erbjuda mer permanenta insatser.

Ett tydligt barnperspektiv ska genomsyra kommunens arbete. Barnkonventionen förpliktigar kommunerna att tillgodose alla barns rätt till ett rimligt boende, utbildning, omsorg och skydd. Alla

beslut som fattas ska tas med utgångspunkt i barnets bästa. Det är viktigt att familjeansvar inte läggs på barnen om vuxna saknar möjligheter till stöd. Därför ska vuxna, med eller utan barn, också få stöd av kommunen samt erbjudas sysselsättning i form av praktik eller språkundervisning. Alla stadens invånare ska erbjudas tak över huvudet och därför behöver fler akuta boendelösningar tas fram, exempelvis i form av modulbostäder. Information om stödet som finns att tillgå ska ges till de berörda.

Utifrån den situation papperslösa invånare i staden lever i behövs ett kunskapslyft om dessa människors särskilda utsatthet och levnadsvillkor. Detta behövs för att möjliggöra att papperslösa invånare får kommunens stöd och service på ett likvärdigt sätt som personer med uppehållsrätt och/eller medborgarskap. Stadens chefer inom socialförvaltningarna präglar socialtjänstens verksamhet och därmed är deras kunskap och kännedom om lagstiftning, riktlinjer och livsvillkor avgörande för att socialsekreterare ska kunna ta beslut där enskildas rättigheter och behov tillgodoses. Utifrån de pågående krig, konflikter och diskriminering som människor flyr från, eller väljer att lämna, är staden i förändring och därför behövs ett kunskapslyft för att möjliggöra att staden ger stöd och service på ett likvärdigt och jämlikt sätt, oavsett en persons uppehållsrätt och/eller medborgarskap. Det är så vi kan skapa social hållbarhet för alla invånare.

Många personer i Göteborg, med normbrytande funktionalitet, lever med och är beroende av beslut enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). När Försäkringskassan ändrar i sina beslut och hårdnar tolkningen av antalet timmar som staten ska bekosta, kan det komma att innebära ökande kostnader för Göteborgs stad. De timmar staten inte längre betalar läggs alltså över på respektive kommun. Det är inte en persons behov som ändrats utan tolkningen av rättsfall.

- Fi ska verka för att gällande lag per verksamhet är förankrad i verksamheten, så att insatser som beviljas uppfyller lagens intentioner.
- Fi ska verka för att kunskapen ska öka om i vilken utsträckning de individuella stödets utformning bidrar till de övergripande socialpolitiska målen, såsom Konventionen om de mänskliga rättigheterna, Barnkonventionen och FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.
- Fi ska verka för att beviljade insatser per enhet kartläggs utifrån ett jämlikhetsperspektiv.
- Fi ska verka för att höja kunskapsnivån om papperslösas, och social/ekonomiskt utsatta EU-medborgares, levnadssituation för att möjliggöra insatser för dessa målgrupper inom individ- och familjeomsorgen. Detta ska bland annat verkställas genom riktade utbildningar till samtliga chefer samt första socialsekreterare inom dessa verksamheter.
- Fi ska verka för att papperslösa personer och personer utan uppehållsrätt är berättigade ekonomiskt bistånd utifrån samma villkor som personer med uppehållsrätt.
- Fi ska verka för att kommunen tar de ökade kostnader som uppkommer i och med statens ändrade beslut, så att personer med normbrytande funktionalitet kan behålla samma goda levnadsvillkor som de enligt lag har rätt till.

5.4 Drogrelaterad utsatthet

Utsatthet relaterat till drogmissbruk är en problematik som kräver en komplex förståelse. Att alla människor, utan undantag, har rätt till ett värdigt liv är den grundförutsättning som politiken måste förhålla sig till. Utsatthet relaterat till drogmissbruk är inte en problematik som enbart kan förstås som ett individuellt problem utan måste även ses i ett samhällsperspektiv. Förekomsten av drogrelaterad utsatthet är inte ett problem som kan önskas bort utan kräver förebyggande insatser för att förhindra utsattheten, så väl som riktade åtgärder för att hantera den utsatthet som finns. Det uppsökande arbetet ska präglas av icke dömande bemötande samtidigt som det förebyggande arbetet i största möjliga mån ska ta hänsyn till de många olika sociala situationer som personer i riskzonen befinner sig i. Riktade åtgärder ska ta hänsyn till att drogrelaterad utsatthet kan se väldigt olika ut för olika människor och att målet är att säkra den sociala tryggheten och möjliggöra ett fullgott liv. Mot denna bakgrund anser vi att det finns behov av att inrätta särskilda härbärgen för kvinnor och HBTQ-personer som lever med missbruk, då erfarenheter visar att blandade härbärgen kan innebära en större utsatthet för kvinnor och HBTQ-personer.

Alla har rätt till en likvärdig och hälsofrämjande vård, och detta gäller även personer med en missbruksproblematik. Trösklarna för att få hjälp ska alltid vara så låga som möjligt. Åtgärder så som sprututbytesprogram har en viktig del i att förhindra spridningen av blodsmitta samtidigt som några av de mest utsatta personerna får kontakt med hälso- och sjukvård samt får stöd i sin vardag. Det finns flera exempel på städer där program som dessa varit mycket framgångsrika, till exempel Köpenhamn, Malmö och Lund. Erfarenhet visar att sprututbytesprogram möjliggör och skapar kontakt med sjukvården bland de personer som är i behov av den här typen av vård, vilket skapar möjligheter att förbättra hälsan och skapa en mer likvärdig vård i ett långsiktigt perspektiv. Det finns ingen forskning som visar på att sprutbytesprogram skulle innebära att fler provar på att injicera droger, utan är en fråga som rör alla människors rätt till en behovsanpassad vård.

- Fi ska verka för att alla med behov av behandling och/eller stöd kopplat till en drogrelaterad utsatthet ska få det oavsett kön, sexuell läggning, föreställningar om ras/etnicitet, funktionalitet, trosuppfattning, könsidentitet, könsuttryck, ålder, medborgarskap eller andra faktorer.
- Fi ska verka för ett större skyddsnät för hemlösa kvinnor och HBTQ-personer med missbruksproblem. Detta genom uppsökande verksamhet, vårdinsatser på boenden och mer stöd i form av samtal. Det ska finnas särskilda härbärgen för kvinnor och HBTQ-personer. De verksamheter som idag bedrivs i projektform i syfte att stödja arbete med sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) ska permanentas inom ramen för ordinarie verksamheter.
- Fi ska verka för att det ska finnas sprututbytesprogram i staden där personer som injicerar droger ska kunna få tillgång till rena verktyg samt stöttning av sjukvårdsutbildad personal.

5.5 Funktionalitet och tillgänglighet

Flera undersökningar visar att personer med normbrytande funktionalitet har sämre hälsa, utbildning och möjligheter till delaktighet i samhället. Fortfarande finns alltför många fysiska hinder i staden som gör att personer med normbrytande funktionalitet inte kan komma in på caféer,

restauranger, nöjesarenor, myndigheter och andra inrättningar. Personal inom många av dessa inrättningar har också dåliga kunskaper om levnadsvillkor för personer med normbrytande funktionalitet. Detta leder till att dessa personer riskerar att bli diskriminerade som medborgare i vårt samhälle. Krav på ökad flexibilitet för att minska de funktionshinderande faktorerna måste därför riktas till arbetsgivare vid utformande av arbetsplatser och arbetsuppgifter.

Ett tillgängligt samhälle är ett samhällsansvar och inte ett individuellt problem. Fi ska verka för, att oavsett en persons fysiska, intellektuella och/eller psykiska funktionalitet så har varje individ rätt att leva utan diskriminerande funktionshinder. Alla människors möjlighet till deltagande i

samhällslivet, oavsett funktionalitet, är en mänsklig och demokratisk rättighet.

Göteborg har ett uttalat politiskt mål om att staden ska göras tillgänglig för alla och har prisats för sitt arbetssätt med detta. Tillgänglighet är både en fråga om mänskliga rättigheter och om utvecklings- och samhällsplaneringsfrågor. Tillgänglighetsarbetet är ständigt pågående och berör alla verksamheter, dock måste tillgänglighetsarbetet budgeteras och implementeras för, inom ramen för ordinarie verksamhet, så att det inte förblir tillfälliga projekt.

Insatser enligt LSS är enligt lagen en rättighet och ska tolkas därefter, med målet att öka självständighet, självbestämmande och delaktighet i samhällslivet. Personal som arbetar i funktionshinderverksamheter ska ha kompetens om LSS och dess intentioner, samt om normkritik, för att kunna bemöta serviceanvändare i enlighet med deras individuella behov. Ett välfungerande anhängstöd är ett viktigt komplement och en förutsättning för att anhöriga, oftast kvinnor, till barn och andra närstående med normbrytande funktionalitet ska kunna leva välfungerande liv.

- Fi ska verka för ett aktivt arbete för att avhjälpa såväl fysiska som psykiska hinder för personer med normbrytande funktionalitet i Göteborgs stad. Alla förvaltningar ska avsätta resurser i ordinarie budget för ett kontinuerligt tillgänglighetsarbete, vilket innefattar en ordinarie anställd med ansvar för arbetet.
- Fi ska verka för en utbyggnad av serviceboenden och anpassade gruppboenden för personer med olika normbrytande funktionalitet inom Göteborgs stad. Boende ska ha rätt att bli förstådda och kunna förstå personalen. Det ska därför finnas personal som har kunskaper inom olika språk och olika alternativa och kompletterande kommunikationssätt.
- Fi ska verka för att färdtjänsten förbättras för allas rätt att kunna röra sig i staden. Förare ska utbildas i bemötande och normkritik. Trafikkontoret, där Färdtjänsten ska kräva att förarna ska ha ett utdrag ur belastningsregistret som påvisar att de inte är dömda för sexuella övergrepp och/eller annat som kan påverka förmågan till ett korrekt bemötande. Fi ska verka för att öka möjligheten till eget boende för personer med normbrytande funktionalitet.
- Fi ska verka för att all personal som kommer i kontakt med personer med normbrytande funktionalitet ska ha normkritisk kompetens för att kunna ha ett gott bemötande. Även

begreppsanvändningen som används i staden på dessa områden ska kartläggas och utvecklas så att det är inkluderande.

- Fi ska verka för att en tjänst som funktionsrättsombud inrättas på stadsledningskontoret. Tjänsten ska vara knuten till det centrala Funktionshinderrådet.
- Fi ska verka för att höja habiliteringsersättningen för personer som är verksamma inom daglig verksamhet för att täcka utgifter för lunch och arbetsresor.
- Fi skall verka för att färdtjänsten ska införa dygnet-runt-öppna telefoner. Personer skall ha tillgång till bokningsmöjligheter på lika villkor. Att boka ska inte enbart utgå från mobiltelefon eller dator.
- Fi ska verka för att lotsen för barn och vuxna med normbrytande funktionalitet bör utökas så att tillgången till deras tjänster blir tillräcklig för alla personer med normbrytande funktionalitet i staden.

5.6 Socialt och ekonomiskt utsatta EU-medborgare

Nationalistiska strävanden om att bygga homogena stater har ofta inneburit tvångsassimilering och förtryck av nationella minoriteter. Sverige har inte varit något undantag. Fi uppfattar därför minoritetspolitik som en del av det antirasistiska arbete som partiet ska bedriva. Alla människors mänskliga rättigheter ska tillgodoses och innehållet i Socialtjänstlagen rörande kommuners ansvar för alla som vistas i kommunen ska gälla. Detta innebär att alla som uppehåller sig i Göteborgs stad har rätt till en skälig levnadsnivå med tak över huvudet, mat för dagen, skolgång och barnomsorg, grundläggande hälso- och sjukvård samt tandvård.

- Fi ska verka för att den rasism, fientlighet och diskriminering som riktas mot de nationella minoriteterna aktivt motarbetas inom all verksamhet i Göteborgs stad och i synnerhet den diskriminering som drabbar romer på bostads- och arbetsmarknaden.
- Fi ska verka för att kunskapen om kvinnors, transpersoner och mäns situation inom samtliga nationella minoritetsgrupper ska öka hos anställda i Göteborgs stad och att jämställdhetsarbetet tar till sig minoritetsgruppernas egna problemformuleringar och behov.
- Fi ska verka för att alla som vistas i staden ska ha rätt att sova inomhus året om.
- Fi ska verka för att avhysningar inte ska verkställas om inte ett humanitärt och tryggt alternativ kan erbjudas.

- Fi ska verka för att kommunen ser till att socialtjänstlagen efterlevs och att skyldigheten att erbjuda skälig levnadsnivå med tak över huvudet, mat för dagen, skolgång och barnomsorg, grundläggande hälso- och sjukvård samt tandvård ges till dem som uppehåller sig i kommunen och inte kan tillgodose dessa behov på egen hand.
- Fi ska verka för att kommunernas insatser för EU-medborgare ska tas fram i samverkan med de berörda. Alla insatser ska även föras fram till de berörda på modersmålet och med utgångspunkt att det handlar om rättigheter som tillgodoses, inte bistånd.
- Fi ska verka för att kommunerna ska samarbeta med och stödja ideella organisationers och kyrkors/trossamfunds akuta insatser, såväl som det långsiktiga arbetet för värdiga förhållanden för utsatta EU-medborgare i kommunen samt i hemländerna. I detta arbete bör det romska civilsamhället särskilt prioriteras.

6. Sexualpolitik

Feministiskt initiativs syn på sexualitet, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) och samlevnad utgår från ett normkritiskt perspektiv. Människor porträtteras, behandlas och förväntas vara och göra olika saker på grund av sitt kön. Inte minst gäller detta sexualiteten. Personer som bryter mot köns- och sexualitetsnormer kan bli osynliggjorda och bestraffade på olika sätt. Detta möjliggörs bland annat av vårt rättssystem och välfärdssystem, som är uppbyggda kring dessa normer. Dessa samhälleliga normer måste därför synliggöras och ifrågasättas. Genom att frigöra oss från tanken om heterosexualitet som norm och ett binärt könstänkande kan vi motverka diskrimineringen av homosexuella, bisexuella och transpersoner.

Feministiskt initiativs vision av sexualitet och sexuella rättigheter handlar om alla människors självklara rätt att uttrycka sin könsidentitet och sexualitet på det sätt de önskar och att få leva i enlighet med dessa önskemål. Alla människor ska ha frihet att bestämma över sina egna kroppar och uttrycka sin sexualitet utan risk för diskriminering och utnyttjande.

Skolan och medierna är centrala arenor, för skapandet av kulturella normer och ideal, för genus, sexualitet och identitet. De normer som visas fram av utbildare och medieproducenter påverkar unga människors förhållande till sin kropp och sexualitet. Det är därför viktigt att synliggöra och förändra de normer som förmedlas från barndomen, men även under resten av livet. Sexualiteten är en viktig del av livet för de flesta människor och genom hela livet, från barndomen till ålderdomen. Därför är det av största vikt att det finns ett aktivt arbete kring sexuell och reproduktiv hälsa för alla grupper av människor ur ett mångfaldsperspektiv, som bejakar alla delar av sexualiteten och varje människas särskilda behov. Barns sexualitet upplevs idag ofta som tabu och hanteras därför bristfälligt inom barnomsorgen. Äldre människors sexualitet ignoreras trots att kroppsliga förändringar, till följd av ålderdom, har många faktiska konsekvenser för sexualiteten, både fysiskt och psykiskt. Personer med normbrytande funktionalitet bemöts ofta av fördomar kring sin sexualitet.

Sex- och samlevnadsfrågor måste få en mer central plats i välfärdspolitiken. Det saknas idag en samordning av kunskaper och resurser, för hur olika professioner och instanser kan arbeta med dessa frågor. Inte heller har alla människor någonstans att vända sig med sina frågor och för att få rådgivning kring upplevd sexuell problematik. Människors sexuella hälsa ska inte bero på bostadsort eller ekonomi.

Varje människa har rätt till sin egen kropp. Alla ska ha frihet att röra sig i samhället och på offentliga platser utan rädsla för fysiska eller psykiska trakasserier. Fi önskar ett samhälle där människor bryr sig om varandra och visar civilkurage när någon utsätts för diskriminering och övergrepp. De brottsförebyggande åtgärderna behöver stärkas genom lagstiftning men även annat förebyggande arbete behövs. Ett helhetstänk ska finnas där civilkurage och människors arbete mot övergrepp och diskriminering uppmuntras och stärks.

- Fi ska verka för att Göteborgs stad har en sammanhållen plan och strategiskt arbete för att stärka kommuninvånarnas sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter.
- Fi ska verka för att personal, inom alla myndigheter och instanser, som möter människor i Göteborgs stad, där sexualiteten kan vara en aspekt att ta hänsyn till, utbildas i sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Denna kunskap ska utgå från ett intersektionellt och normkritiskt perspektiv.
- Fi ska verka för att det på alla förskolor och skolor i staden finns normkritisk kompetens och ett aktivt arbete för att motverka sexuella trakasserier.
- Fi ska verka för nolltolerans mot sexuella övergrepp i Göteborgs stad.

6.1 Könsidentitet och könsuttryck

Feministiskt initiativ vill se en värld där människor fritt kan definiera och uttrycka sitt kön och där alla har rätt att bestämma över sin egen kropp. Det måste till en bred samhällelig uppslutning med utbildningar för att vända stigma, som riktar sig mot transpersoner. Alternativet och dess konsekvenser känner vi redan till – hat, våld, hot, osynliggörande och höga siffror i självmordsstatistiken. Idag upprätthålls förtryckande könsnormer av staten och de som bryter mot könsnormerna utsätts ofta för våld och stigmatisering. De drabbas dessutom i större utsträckning av fattigdom. Fi vill istället se en aktiv politik mot diskriminering där rättsväsendet, skolan och sjukvården utbildas i transpersoners livsvillkor och aktivt arbetar för att minska diskrimineringen mot dem.

- Fi ska verka för att transpersoners rätt att bestämma över sin egen kropp ska stå i centrum vid vårdbehov inom Göteborgs stad.
- Fi ska verka för att kommunal offentlig verksamhet i Göteborgs stad ska vara tillgänglig även för transpersoner. Dessa verksamheter måste byggas med alla människor i åtanke.

6.2 Säkrare sex

Kunskap om och tillgång till preventivmedel för att skydda sig mot könssjukdomar och oönskade graviditeter är fundamental för den sexuella och reproduktiva hälsan. Fi vill se en ökad kunskap och större spridning av det preventiva arbetet. Ungdomsmottagningarnas verksamhet måste säkerställas. Eftersom ungdomsmottagningarna fyller en viktig funktion är det av stor vikt att de arbetar utifrån ett normkritiskt förhållningssätt och att uppdraget alltid är att förmedla vikten av jämställdhet och jämlikhet i mötet med ungdomar och andra besökare. Att få adekvat stöd ska vara en rättighet för alla och inte olika beroende på var en bor. Ungdomsmottagningarna ska även hålla öppet på helger och sommarlov för att kunna erbjuda akut stöd i form av preventivmedel och krishantering. Preventions- och sexualrådgivning ska finnas tillgängliga inom varje landsting. Ungdomar ska erbjudas gratis preventivmedel och icke hormonella sådana ska uppmuntras. Arbetet måste också breddas för att nå ut till fler målgrupper. I dagsläget förbises ofta ungdomar med normbrytande funktionalitet i preventionssammanhang, till exempel i sexualundervisning och av ungdomsmottagningar. Vuxna som lämnat långa relationer och äldre människor, som kan få förändrade sexualliv, kan också behöva uppdatera sina kunskaper kring nya preventivmedel och STI (sexually transmitted infections).

- Fi ska verka för att alla elever i förskolan, grundskolan och gymnasiet i Göteborgs stad får återkommande sex- och samlevnadsundervisning. Undervisningen ska ta utgångspunkt i ett normkritiskt perspektiv och inkludera gränssättning som tema.
- Fi ska verka för ett normkritiskt och öppet förhållningssätt till sexualitet i undervisningen och bland skolpersonal. Skolpersonal ska ha kompetens kring antirasism, funktionalitet, HBTQ- och könsidentitetsfrågor.
- Fi ska verka för mer resurser till Göteborgs stads ungdomsmottagningar.
- Fi ska verka för att alla ungdomsmottagningar är tillgängliga, både vad avser fysisk tillgänglighet och med avseende på kompetensen hos personalen.
- Fi ska verka för att ungdomsmottagningarnas öppettider anpassas för bästa tillgänglighet för ungdomarna.

6.3. Människor i prostitution

Feministiskt initiativ vill se fler riktade och uppsökande stödinsatser till alla som säljer sex, oavsett kön och sexuell läggning. Arbetet mot prostitution utgår ofta från idén att den som säljer sex är en kvinna och att den som köper sex är en man. Även om antalet köpare till största delen är män så finns även ett stort antal pojkar, män och transpersoner bland dem som säljer sex. De riktade insatserna för att stödja människor att ta sig ur prostitutionen måste därför ta hänsyn till detta. Hänsyn måste också tas till att internet är en växande arena för sexhandel. Där kräver Fi ökade insatser. Var försäljningen sker får inte hindra preventionsarbetet. Organisationer som delar ut kondomer till människor i prostitution ska inte kunna avhysas med motiveringen att de uppmanar till brott, då detta leder till ökad utsatthet och större risker för redan utsatta människor.

- Fi ska verka för att Göteborgs stad skapar fler riktade insatser till personer, av olika kön och med olika sexuell läggning, som säljer sex på skilda arenor. Det ska alltid finnas möjlighet till stöd för att upphöra med prostitution.
- Fi ska verka för mer resurser och stödinsatser till prostituerade som vill ta sig ur sin situation. Göteborgs stad ska ta ansvar för ökad medvetenhet, kunskap och samordning kring prostituerades situation och upprätta en handlingsplan kring stöd, eventuellt skydd och särskilt anpassade behandlingsprogram och andra vårdalternativ.
- Fi ska verka för att trafficking i Göteborgs stad motarbetas med alla tillgängliga resurser.

7. Samhällsplanering och bostäder

Feministiskt initiativ vill se och verka för ett samhälle där människor kan leva fullt ut, utan förminskande och hämmande normer som hindrar människors fria val i relation till behov, förmåga och glädje. Nyinflyttade hamnar i stor utsträckning långt från centrum, i synnerhet gäller detta nyanlända svenskar. Denna segregering bidrar till socioekonomiska problem som leder till otrygghet och till ett tråkigare mer likriktat och hämmande samhälle. Visioner för byggnationens mål och mening saknas.

- Fi ska verka för att inte sälja ut kommunal verksamhet.
- Fi ska verka för att samhällsbyggnad ska ske efter principen om 15 minuters avstånd till allt. Det vill säga att samhällsservice, arbete, skola och barnomsorg ska finnas inom rimligt avstånd från bostaden. Detta ger människor mer tid i vardagen och är till fördel för miljön.
- Fi ska verka för att framtida stadsbildningar ska planeras efter kollektivtrafikens sträckning eller planerade sträckning. Bilberoendet ska byggas bort.
- Fi ska verka för att nybyggnation i innerstaden ska ske enligt principen tätt och högt utan att inkräkta på befintliga grönområden.
- Fi ska verka för att Göteborgs stad ska utreda den fysiska verkligheten och i detaljplaneringen arbeta utifrån ett perspektiv där medborgarna kan känna sig socialt och ekonomiskt trygga. Göteborgs stad ska upprätta en handlingsplan för hur detta ska uppnås.
- Fi ska verka för att de grupper som förbereder och tar samhällsbyggande beslut i Göteborgs stad är representativa för invånarna i staden, vad gäller kön, etnicitet, ålder och funktionalitet, för att få en mer jämlik representation i beslutsprocessen. Dessa instanser ska ha en bred demokratisk struktur och en lättillgänglig remissprocess.
- Fi ska verka för att alla personer, som på olika nivåer är involverade i samhällsplaneringen, ska tillägna sig baskunskaper i tillgänglighets- och genusperspektiv på samhällsplanering. För detta ändamål ska kurser anordnas på kommunal nivå och ekonomiska incitament ska göra dessa kunskaper eftertraktade.
- Fi ska verka för att infrastruktur som kommunikationer, energi, vatten och avlopp ska förvaltas med hänsyn till resurshushållning och ekologi.
- Fi ska verka för att samhällsekonomiska uträkningar utgår från ett HBTQ-, funktionalitets-, miljö-, feministiskt och antirasistiskt perspektiv.
- Fi ska verka för att offentliga platser i Göteborg inte privatiseras. Det är speciellt viktigt i en storstad att ha öppna offentliga platser dit alla är välkomna.

- Fi ska verka för att bygga bort otrygga platser genom att göra naturliga mötesplatser öppna och säkra.
- Fi ska verka för underhållning av cykelbanor och gångbanor året runt. De ska alltid vara tillgängliga.

7.1 Bostadsmarknaden

Lägenheter byggs ofta med kärnfamiljen och funktionsfullkomlighet som norm. Feministiskt initiativ vill bryta detta mönster och anpassa bostadsmarknaden till ett samhälle som är under förändring. Idag behövs ett flexiblere boende, som öppnar för människors och samhällets föränderliga behov. Om vi bygger flexibelt, binder vi inte upp bostadstyperna så att de endast passar för en viss grupp människor, i ett visst läge av livet. Istället ska det byggas hus med lägenheter som passar både som studentbostäder, kollektivboende, äldreboenden och för storfamiljer, allt efter behov och med hög tillgänglighet. Boendeformerna kan dessutom med fördel blandas och integreras.

Att fler bostäder numera är bostadsrätter medför en segregering på bostadsmarknaden, där personer med ekonomiska resurser har möjlighet att bosätta sig vart de vill medan personer utan ekonomiska resurser inte har samma möjlighet att skaffa ett boende. Hyresrätter är en viktig möjlighet för unga och ekonomiskt utsatta att kunna skaffa sig en bostad. Kostnadsnivåer för hyressättning och bostäder hos allmännyttan ska väljas och beslutas med utgångspunkt i kvinnors ekonomi, då kvinnor är förfördelade vad gäller inkomst.

- Fi ska verka för att det inrättas en kommunal bostadsförmedling och bostadskö i Göteborgs stad, där inte fastighetsägaren i slutändan kan välja hyresgäst.
- Fi ska verka för att invånarnas bostadsvanor undersöks ur ett feministiskt-, HBTQ-, antirasistiskt-, funktionalitets-, ålders- samt miljöperspektiv. Syftet är att skapa förutsättningar för en trygghetsskapande bostadspolitik. Exempel på sådant som ska utredas i undersökningen är flyttningstrender, den dagliga tidsfördelningen i det privata och det offentliga rummet, kvinnors dagliga planering och utnyttjande av transporter och tillgänglighetsaspekter.
- Fi ska verka för att varje vuxen individ har möjlighet till en bostad.
- Fi ska verka för ett Göteborg där flera olika boende- och hyresrättsformer finns sida vid sida. Allmännyttan ska finnas kvar i hela Göteborgs stad, ytterstad som innerstad.
- Fi ska verka för att fler hyresrätter byggs i hela kommunen.
- Fi ska verka för att allmännyttan ska sträva efter att vara en förebild för övriga bostadsföretag.
- Fi ska verka för att behålla och vidareutveckla bruksvärdesprincipen för hyressättning. Byggnadsår ska inte vara den avgörande faktorn i bedömandet av bruksvärdet. Fi vill utveckla bruksvärdesprincipen så att den även omfattar bostadskvalitet, flexibelt och anpassningsbart boende och miljö, energihushållning och kretsloppsåtagande.
- Fi ska verka för att skapa fler trygga härbärgen för kvinnor, för att avhjälpa en akut situation för samhällets mest utsatta.

- Fi ska verka för att projektet ”Bostad först” ska permanentas. Fler hyresrätter ska byggas för att garantera välfärd för hemlösa.
- Fi ska verka för att utvidga Göteborgs stads och socialresursförvaltings insatser att även omfatta utomeuropeiska medborgare och papperslösa, som är hemlösa.

7.2 Bostadsformer, ny- och ombyggnation

Feministiskt initiativ ska verka för att de bostäder som byggs i Göteborgs stad ska bryta trenden av ensamboende som finns i Göteborg. Ensamboendet är en samhällelig norm som är resurskrävande och som kan leda till en påtvingad ensamhet. Fi menar att det är viktigt att bryta denna trend, genom att bygga för ett mer flexibelt boende. Exempel på detta är stora delningsbara lägenheter och behovsgenererad lägenhetssammansättning där lägenheter och rum kan länkas samman på olika sätt. Samboende vänner, olika generationer, skilda par med barn och alternativa familjebildningar innehållande en eller flera familjer är exempel på konstellationer som det saknas bra bostäder för idag.

- Fi ska verka för att grundtanken i ny- och ombyggnad av bostäder alltid ska vara att bevara och vårda det som redan finns.
- Fi ska verka för att markanvisningar ska annonseras i god tid så att alla aktörer på bygghandeln, stora som små, har möjlighet att delta i upphandlingen.
- Fi ska verka för att storleken på markanvisningar ska formas utifrån vilka aktörer som anmält intresse, detta för att små aktörer inte ska avvisas av rationalitetsskäl. Stora markanvisningar kan sedan delas och eller samordnas mellan mindre aktörer.
- Fi ska verka för att mark erbjuds eller exploatering beviljas kopplat till villkor om användning, bruksvärdighet, miljö- och rättvisaspekter och krav på kvalitets- och kravmärkt byggd miljö. Här ska även tomt och omgivning innefattas.
- Fi ska verka för att de bostäder som byggs i Göteborgs stad ska vara bostäder där den större delen av Göteborgs invånare har råd att bo och inte endast vara riktade till den ekonomiskt starkaste gruppen.
- Fi ska verka för att de bostäder som byggs i Göteborgs stad ska byggas utifrån högt satta miljökrav och möjligheter för närhet till utevistelse liksom källsortering och kompostering ska erbjudas i kvarteren. Byggherrarna har ansvar för att det blir miljövänligt.
- Fi ska verka för att stadsdelen Gårda bevaras och förblir en levande stadsdel.

8. Barnrätt och barns delaktighet

Vår vision är att barns inflytande ökar och att barns rättigheter stärks. Barns rättigheter är mänskliga rättigheter och vi vill se att barnkonventionen efterlevs i kommunen. Barnets bästa är att tolka beslut till barnets bästa och att barn är delaktiga vid beslut och förändringar. Enligt barnkonventionen ska barn vara delaktiga och ha inflytande i beslutsprocesser som rör dem och lyssnas till vid beslutsfattande. Barn ska inte utsättas för diskriminering utan ha skydd.

Att barn ges möjlighet till delaktighet och inflytande menar vi är ett långsiktigt arbete för att stärka demokratin och delaktigheten i samhället på sikt, genom att börja tidigt, och vi ser ett behov av att även yngre barn är representerade vid beslut som rör barn och ungdomar. Vi vill att barn ges möjlighet till delaktighet och inflytande i frågor som rör barn och ungdomar direkt, men också i miljö- och klimatfrågor eftersom det är något som kommer att påverka kommande generationer i hög utsträckning.

- Fi ska verka för att barnråd införs i samtliga stadsdelar för barn upp till 12 år. Utformningen av barnrådet ska möjliggöra att barn och unga på ett bra sätt kan göras delaktiga i beslutsfattandet.
- Fi ska verka för att barnombud finns i samtliga stadsdelar.
- Fi ska verka för att ungdomsfullmäktige görs till remissinstans i samtliga frågor som rör barn och ungdomar.
- Fi ska verka för att barnråd och ungdomsfullmäktige hanterar frågor som rör barn och ungdomar direkt samt i frågor som rör miljö och klimat då det påverkar kommande generationer på sikt.

9. Utbildning

Ett välfärdssamhälle bygger på en gemensam och jämlik skola, med utrymme för pedagogisk utveckling och respekt för varje individs behov och möjligheter att kunna utveckla självständighet i livets alla skeden. Både förskola och skola har en viktig funktion när det gäller att skapa villkor som garanterar alla människors lika värde och möjligheter att använda hela sin potential, oavsett kön, könsidentitet, sexuell läggning, ålder, funktionalitet, trosuppfattning, etnicitet, klass eller medborgarskap. Detta vill Fi verka för.

I dagens förskola och skola behandlas barn och ungdomar i många sammanhang utifrån stereotypa föreställningar om kvinnlighet respektive manlighet. Att bryta mot dessa normer leder ofta till kränkningar från såväl andra barn som från vuxen personal. Rasism i skolan och i nära anslutning bidrar till otrygghet och begränsning av unga människors liv. Även diskriminering mot personer med normbrytande funktionalitet, både socialt och i form av otillgänglighet, är ett problem i dagens skolor. Detta är mönster som måste belysas och brytas; skolan behöver aktivt förebygga maktstrukturer och förhindra kränkningar. Normkritisk pedagogik utvecklar det förebyggande

arbetet kring kränkningar i skolan och synliggör normer och maktstrukturer, som ligger till grund för kränkande behandling.

Skolan är också en arbetsplats för vuxna och elever. För att alla ska ha inflytande över sin arbetssituation och ha en god arbetsmiljö måste elevinflytande och demokratiska arbetsformer vidareutvecklas och stärkas. För att kunna utveckla kunskap och förmågor måste såväl den fysiska som den psykosociala arbetsmiljön vara stimulerande och trygg. Det innebär ökade satsningar på den fysiska miljön i grund- och gymnasieskolor och att psykosociala aspekter, som trakasserier, diskriminering och annan kränkande behandling tas i seriöst beaktande så snart de dyker upp. För att skolan ska inkludera alla sina elever ska Fi också verka för en könsneutral skolmiljö. Detta innebär till exempel att könande anvisningar av toaletter upphör och att varje skola ska erbjuda könsneutralt alternativt omklädningsrum i anslutning till idrottsaktiviteter.

I informationssamhället är informationen lättillgänglig och översköljer elever dagligen. Skolan ska ha en ifrågasättande attityd till sin roll som förmedlare av kulturarv och traditioner eftersom det i dessa återskapas maktrelationer och hierarkier. Elever ska i skolan få erfarenheter av att vara en delaktig, jämlik, jämställd och demokratisk individ. Skolbibliotekets roll och skolbibliotekariens kompetens som borgar för att eleverna får lära sig att analysera och kritiskt granska information blir allt viktigare. Enligt skollagen ska alla skolor ha ett skolbibliotek. Detta följs inte i Göteborgs stad.

Våra skolbibliotek för en undanskymd tillvaro på den politiska agendan. Göteborgs stad följer inte skollagen när det gäller skolbiblioteken. Staden ligger mycket sämre till än våra grannkommuner. I den nya skollagen har ansvaret för skolbiblioteken lagts på skolan. Det innebär att det är skolverket som ska följa upp hur lagen efterföljs. Skolverket lyfter fram skolbiblioteken som en av skolans viktigaste pedagogiska resurser. Ofta fungerar skolbibliotekarier som kuratorer eller socionomer, eftersom de är vuxna som dagligen möter elever utan att bedöma dem. Skolbiblioteken alltid har fungerat som tillflyktsort för elever som inte känner sig hemma, eller ens trygga, på skolgården, i korridorer och uppehållsrum.

Utredningar visar på sjunkande läsning, speciellt när det gäller pojkar. Läsande förebilder och högläsning är nyckeln till att väcka läsintresse. Kommunpolitiken kan bidra genom att främja projekt och satsningar, som riktar sig till läsfrämjande arbete. Litteraturutredningen (SOU 2012:65) visar att flickor läser mer än pojkar, kvinnor mer än män och högutbildade mer än lågutbildade. Två av de förslag till lösningar, som litteraturutredningen föreslår, är att samtliga elever ska ha tillgång till skolbibliotek och att stärka folkbildningens roll i det läsfrämjande arbetet. Fi vill att de lösningar som forskningen föreslår genomförs i praktiken.

En av fem elever har idag någon form av läs- och skrivsvårigheter. Fi menar att det ska finnas en dialog mellan lärare, föräldrar och elev där individuella strategier tas fram för att stödja dessa elevers skolgång. Det är viktigt att alla elever blir behandlade med respekt utifrån sina egna förutsättningar. Lärare till elever med normbrytande funktionalitet måste vara kunniga om hur funktionaliteten påverkar elevens lärande, för att säkra elevens rätt till en likvärdig utbildning. Fi vill verka för allas rätt att utvecklas maximalt oavsett intellekt och funktion.

Fi anser att likvärdig utbildning är en rättighetsfråga. Det ska därför inte vara möjligt att neka elever med normbrytande funktionalitet utbildningsplatser. Elever med normbrytande funktionalitet ska

inte heller kunna nekans deltagande vid särskilda moment inom utbildningen utan likvärdig ersättning.

Elever med annat modersmål än svenska har rätt till undervisning på båda språken. Det innebär att en modersmållärare hjälper eleven med de skolämnena som eleven behöver för att förstå innehållet bättre och för att hen ska kunna tillgodogöra sig undervisningen. Skollagen följs inte, många elever med behov av modersmålsundervisning får inte den hjälp och stöd de behöver.

Det är av stor betydelse att människor från tidig ålder, genom utbildningssystemet, lär sig betydelsen av att agera aktivt för en bättre miljö samt att elever får en gedigen kunskap om miljöarbete och klimatpåverkan. Idag finns det många personer som är utbildade inom miljö, till exempel marinbiologer, miljövetare samt personer med specialkunskap från olika miljöorganisationer. Deras kunskap skulle kunna användas om de får möjlighet att gå ut i skolor och informera om miljö. Dessa personer ska erbjudas en pedagogikkurs för att kunna anpassa utbildningen för rätt åldersgrupp samt för elever med olika behov. Utbildningen ska vara en självklar del under hela skoltiden, från förskoleklass till gymnasiet. I den utbildning som ges inom miljö och klimat ska genus och maktanalyser vara en självklar del av undervisningen, eftersom människor drabbas olika utifrån exempelvis klass, kön och var de bor i världen.

- Fi ska verka för att förskola, fritidshem, grundskola och fritidsverksamhet i Göteborgs stad rustas upp samt får högre personaltäthet och mindre barngrupper. Som riktmärke föreslås en gruppstorlek på högst 15 barn i förskolan och högst 20 barn i grundskolan.
- Fi ska verka för att all utbildning i förskolan, på fritidshemmen, i grundskolan och i gymnasiet i Göteborgs stad får ett obligatoriskt könsmakts-, funktionalitets-, HBTQ-etnicitets- och antirasistiskt perspektiv, samt att den genomsyras av normkritisk pedagogik.
- Fi ska verka för att Göteborgs stad tar fram en tidsplan för när alla lärare och pedagoger i förskolan ska vara utbildade i normkritisk pedagogik.
- Fi ska verka för att barn med annat modersmål än svenska, från förskolan och genom hela skoltiden, ska få undervisning både i och på sitt modersmål samt i och på svenska och så långt som möjligt på normal skoltid.
- Fi ska verka för att alla barn och unga genom Göteborgs stads skolor ska ha rik tillgång till socionom eller socialpedagog (kurator), skolläkare, logoped, specialpedagog, psykolog, skolsköterska och hälsopedagog. Dessa ska ha kompetens på områdena genus, funktionalitet, HBTQ-perspektiv och antirasism.
- Fi ska verka för att en könsneutral skolmiljö.
- Fi ska verka för att alla grund- och gymnasieskolor i Göteborgs stad erbjuder ett öppet och tillgängligt skolbibliotek med fackutbildade skolbibliotekarier.

- Fi ska verka för att alla skolor i Göteborgs stad varje dag erbjuder en vegetarisk måltid samt ett veganskt alternativ till alla som önskar det.
- Fi ska verka för att flytta skolavslutningar och liknande sammankomster i skolsammanhang från kyrkan och andra religiösa rum.
- Fi ska verka för att personer med utbildning inom miljö och klimat ska ges möjlighet att undervisa elever om klimathot och hur människor kan agera för att minska sitt avtryck för miljön.
- Fi ska verka för att hemkunskapsundervisningen innehåller mycket undervisning som berör vegetarisk kost samt om matens miljöpåverkan.
- Fi ska verka för att den som studerar SFI ska ha rätt till barnomsorg på sommaren om det behövs.

9.1 Förskola

- Fi ska verka för att förskolan ska vara avgiftsfri. Barnomsorgsgarantin ska gälla till och med 12 års ålder. Fi ska verka för obegränsad rätt till närvaro i förskolan för alla barn.
- Fi ska verka för att fria förskolor inte ska få neka personer med normbrytande funktionalitet plats eller stöd.
- Fi ska verka för att utveckla möjligheten till barnomsorg dygnet runt. Fler så kallade nattis, med geografisk spridning, ska öppnas i Göteborg, för allas rätt till barnomsorg.

9.2. Grundskola inklusive fritidshem

- Fi ska verka för alla elevers rätt till professionell vägledning genomsyrad av genus-, funktionalitets-, antirasistiska och normkritiska perspektiv. Dagens samhälle förändras snabbt när det gäller utbildning, yrken och arbetsmarknad samtidigt som vi fortfarande har en segregerad sådan med avseende på alltifrån kön, funktionalitet, etnicitet och ålder.
- Fi ska verka för en inkluderande skola. Barn och ungdomar i behov av särskilt stöd ska prioriteras och ges tillräckligt med resurser.
- Fi ska verka för att den obligatoriska skollitteraturen lyfter fram ett könsmakts-, HBTQ-etnicitets-, funktionalitets- och ett globalt perspektiv.
- Fi ska verka för att friskolor inte får fördelar gentemot kommunala grundskolor.

- Fi ska verka för att varje skola ska ha en särskild, anställd kontaktperson, som ska arbeta med diskrimineringsfrågor.
- Fi ska verka för att ett tvåläraarsystem införs i Göteborgs skolor.
- Fi ska verka för att sex- och samlevnadsundervisningen får ett normkritiskt perspektiv och att inga elever ska få undantas denna undervisning, oavsett religion/trosuppfattning, etnicitet eller annat.
- Fi ska verka för att fritidshemmen ska vara avgiftsfria.
- Fi ska verka för att alla barn erbjuds frukost och eftermiddagsmål i skolan.

9.3 Gymnasium

- Fi ska verka för alla elevers rätt till professionell vägledning, genomsyrad av genus-, funktionalitets-, antirasistiska och normkritiska perspektiv. Dagens samhälle förändras snabbt när det gäller utbildning, yrken och arbetsmarknad samtidigt som vi fortfarande har en segregerad sådan med avseende på alltifrån kön, funktionalitet, etnicitet och ålder.
- Fi ska verka för att feministiskt självförsvar och utbildning om hur normer och föreställningar om manlighet bidrar till, att begränsa kvinnors och flickors utrymme i det offentliga rummet, erbjuds på samtliga skolor.
- Fi ska verka för att mindre gruppverksamhet ska finnas tillgängliga på alla skolor. Grupperna ska ledas av särskilt utbildade ledare med kompetens i genus-, funktionalitets- och HBTQ-perspektiv samt antirasism, klimat-, miljö- och demokratifrågor.
- Fi ska verka för att varje gymnasieskola ska ha en anställd kontaktperson som arbetar med diskrimineringsfrågor.

9.4 Vuxenutbildning

- Fi ska verka för att treveckorsregeln för frånvaro från SFI ändras så att sjukdom och vård av barn blir giltiga frånvarorsaker, även när dessa varar längre än tre veckor.
- Fi ska verka för att yrkesvux i Göteborgs stad ska ge möjlighet till en extra termin förstärkt språkstöd för de som har behov av förstärkt kunskap i svenska språket.
- Fi ska verka för att ordinarie yrkesutbildning parallellt förstärks med språkstöd i fackteori för de som har behov av detta.

10. Arbete

Maktförhållandena i samhället synliggörs tydligt på arbetsmarknaden. Könsmaktsordningen, det vill säga kvinnors underordning som resultat av mäns överordning, syns i kvinnors överrepresentation vad gäller deltidsarbete och arbetslöshet. Det märks också i uppdelningen av arbetsuppgifter, skillnaden i lön och anställningstrygghet.

Fi Göteborg ser det som varje människas rätt att ha ett arbete, för dem som kan arbeta oavsett en individs funktion. Det är viktigt att alla får ta det av samhället och för många människor är arbetslivet en viktig social del som skapar ett socialt sammanhang.

Ett feministiskt välfärdsbegrepp kräver en ny syn på relationen mellan arbete och fritid. För att komma till rätta med den "tidsfattigdom" som präglar många människors vardag måste den traditionella synen på arbetstid ifrågasättas och beaktas i ett större sammanhang, där miljö och hälsoaspekter prioriteras. Normer som styr samhällets tidsuppfattning måste belysas med utgångspunkt i de behov vi har av att kunna utvecklas som människor, ta föräldraansvar, umgås med nära och kära, bygga en bra hälsa, förebygga stress, ta miljöhänsyn, etc. En sämre välfärd gör människor sjuka.

Fi Göteborg vill bygga ett samhälle där människor ges möjlighet till att nå en bättre psykisk hälsa och ge större utrymme för alla att delta aktivt i samhällslivet. Det handlar i förlängningen om demokrati.

Göteborgs stads olika enheter, som är arbetsplatser för många behöver öppnas upp, för att ge möjlighet till arbetsträning och rehabilitering för personer som vill in på arbetsmarknaden men av olika skäl inte släpps in. Staden ska därför i samarbete med arbetsförmedlingen öka möjligheten till praktik, arbetsträning och rehabilitering på olika arbetsplatser.

Via arbetsförmedlingen finns det idag ett flertal åtgärder och möjligheter, som inte kan användas fullt ut på grund av att arbetsplatser inte möjliggör att åtgärderna kan verkställas, då personer som behöver arbetsträning ej tas emot på alla arbetsplatser. Ökade platser för arbetsträning skulle på sikt leda till att personer som står utanför arbetsmarknaden får möjlighet till ett inträde för att därefter kunna ha ett arbete som ger möjlighet till inkomst och social delaktighet i samhällslivet. Genom att kommunen arbetar aktivt med det här kan andra arbetsplatser, så som privata företag ta efter, och därmed blir den kommunala verksamheten en förebild.

- Fi ska verka för att fler arbetsplatser ska ha arbetstidsförkortning ner till 6 timmars arbetsdag. En vision som handlar om en generell arbetstidsförkortning i staden.
- Fi ska verka för att kommunala arbetsplatser tar emot fler personer för arbetsträning, rehabilitering och praktik där detta är möjligt.
- Fi ska verka för att arbetsplatser som tagit emot personer som behöver någon form av arbetsträning ges möjlighet att arbeta.

10.1 Ungdomsarbetslöshet

Den växande ungdomsarbetslösheten tenderar att bli en motgång för många tidigt i livet. Detta bör undvikas och förebyggas genom nära samarbeten mellan Göteborgs stad och lokala företag. Insatser för sommarjobb och annan sysselsättning ska hjälpa ungdomar, som är färdiga med studierna, att få arbetslivserfarenhet för att bli mer attraktiva på arbetsmarknaden. Insatser på ett tidigt stadium underlättar en karriär senare i livet och kan ge en god erfarenhet att bygga vidare på.

- Fi ska verka för att Göteborgs stad utreder kostnaden för ungdomsarbetslösheten och vilken vinsten blir om ungdomarna ges riktiga jobb inom staden.
- Fi ska verka för att kommunen, med hjälp av lokala företag, ska kunna erbjuda meningsfull sysselsättning och utbildningsplatser till ungdomar upp till 25 år med sikte på tillsvidareanställning.
- Fi ska verka för att kommunen, i samarbete med skolor och lokala företag, ska kunna erbjuda sommarjobb till alla som vill ha.

11. Personal

11.1 Lika lön för likvärdigt arbete

Skillnaden mellan mäns och kvinnors löner, lönegapet, har varit konstant under de senaste 20 åren, trots lagstadgad likalöneprincip. Enligt EU-direktiv gäller likalöneprincipen både för lika och likvärdigt arbete. Medlemsstaterna är ålagda att vidta de åtgärder som behövs för att säkerställa att bestämmelser i kollektivavtal, löneskalor, löneavtal eller individuella anställningsavtal inte strider mot likalöneprincipen. Kvinnors löner och arbetsvillkor avspeglar värderingen av kvinnors arbete. Det krävs en lönekorrigerings.

- Fi ska verka för att principen om "Lika lön för likvärdigt arbete" ska gälla. Därför måste mer pengar avsättas till felavlönade.

11.2 Ohälsa

Sjukfrånvaron bland kvinnor har ökat kraftigt de senaste åren. Ökningen beror till största delen på den arbetsrelaterade sjukfrånvaron, det vill säga stress och hög arbetsbelastning. Den stora ohälsan i arbetslivet är ett av våra största samhällsproblem. Kostnaden för ohälsan står för den största utgiften i statsbudgeten och innebär även stora kostnader för kommunen. Ohälsan innebär dessutom ett enormt individuellt lidande för alla som drabbas. Kvinnor drabbas i högre grad än män av ohälsa därför att de i högre grad än män har en omöjlig arbetssituation. Kvinnor lever i större utsträckning än män under tidsmässig, känslomässig och ekonomisk stress på grund av kombination av obetalt och betalt arbete.

- Fi ska verka för en övergripande systematiskt arbetsmiljökartläggning i Göteborgs stad för att kunna göra satsningar på åtgärder som förbättrar arbetsmiljön.
- Fi ska verka för att en arbetstyngdsmätning ska införas inom kommunens alla verksamheter.
- Fi ska verka för att det på varje större arbetsenhet inom Göteborgs stad görs en handlingsplan med genusperspektiv för att förebygga de allvarligaste hälsoproblemen, minska sjukskrivningar och öka hälsan i arbetslivet. Sambanden mellan obetalt och betalt arbete ska framgå i planen.
- Fi ska verka för att uppföljning av beslutade åtgärder efter genomgångna skyddsronder och arbetsmiljöenkäter ska göras kontinuerligt och rapporteras till de politiska nämnderna.
- Fi ska verka för att arbetsledare på olika nivåer samt personal på personalavdelningar fortbildas i hur normkritik och ett genusperspektiv anläggs i arbetet.
- Fi ska verka för att alla anställda inom Göteborgs stad ska ha rätt till subventionerad friskvård på arbetstid. På arbetsplatser där det är svårt att gå ifrån under arbetstiden ska de anställda erbjudas schemalagd friskvård.

- Fi ska verka för att förbättra möjligheterna att uppmärksamma mobbing på arbetsplatsen.

11.3 Likabehandling

Könsmaktsordningen, rasism, otillgänglighet och andra maktstrukturer skapar förhållanden som leder till att människor diskrimineras i arbetslivet. Kvinnor drabbas ofta av otrygga anställningar, brist på inflytande och löper störst risk att utsättas för våld och hot.

Mannen som norm för den förvärvsarbetande människan skapar förhållanden som leder till att kvinnor diskrimineras. Det finns också en rasifierad arbetsdelning där människor som tillskrivs utländsk bakgrund på grund av mörkare hudfärg, muslimsk tro eller för att de talar bruten svenska får jobb inom lågbetalda och slitsamma arbeten med dålig arbetsmiljö eller får inget jobb alls.

- Fi ska verka för att systemet med lokala antidiskrimineringsbyråer och ombudspersoner inom Göteborgs stad ska utvecklas och ges ökade resurser.
- Fi ska verka för en normkritisk rekrytering i staden för att motverka diskriminering.
- Fi ska verka för att meriter, utbildning och arbetserfarenheter från andra länder ska tas till vara och ses som en resurs vid anställning inom Göteborgs stad.
- Fi ska verka för att det skapas en särskild enhet som ska stödja personer med normbrytande funktionalitet att hitta arbete.

12. Offentlig upphandling

När den offentliga sektorn anlitar utförare eller leverantörer för sina verksamheter måste det ske genom att anbud tas in från aktörer på marknaden. Reglerna för hur det ska gå till är strängt reglerade av EU. Det kriterium som idag oftast får vara helt utslagsgivande är kostnaden för tjänsten eller varan, där priset mäts i det för stunden mest ekonomiskt fördelaktiga. För att sänka kostnaderna kan budgivarna sänka de anställdas löner, dra in på friskvård, miljöhänsyn, jämställdhetsarbete, tillgänglighet, samt låta bli att anställa personalen på heltid. Fi ser inte de ekonomiska fördelarna med detta då erfarenheten visar att dessa besparingar leder till ökade utgifter i samhället i form av ohälsa bland arbetstagare. En av offentliga sektorns uppgifter är att främja folkhälsan och det ska genomsyra såväl de egna verksamheterna som uppdragstagarnas.

Kommunen är en stor inköpare av produkter och i kommunens verksamhet används och upphandlas bland annat många städartiklar och hygienprodukter. Staden kan därmed påverka vilka produkter som tas fram och vilka produkter som köps in, som kan påverka djur, natur och människa. Genom att staden köper in produkter som är etiskt och miljömässigt hållbara påverkar det marknaden och därmed även efterfrågan på produkter, som är framtagna med ett hållbarhetsperspektiv, vilket möjliggör en mer hållbar konsumtion i samhället som helhet. I inköpsprocessen ska högt ställda krav på djurskydd finnas med.

- Fi ska verka för att vid all form av upphandling ska en jämställdhetsplan bifogas. Utländska företag ska medsända dokument som visar att de lever efter EU:s krav på jämställdhet i arbetslivet.
- Fi ska verka för att företagen även ska redogöra för sina underleverantörer samt möjliggöra kontroll av dessa företag för att se att även de lever efter svensk jämställdhetslagstiftning eller EU:s krav på jämställdhet i arbetslivet.
- Fi ska verka för att möjligheten att ställa miljökrav i enlighet med EU-fördrag ska tas tillvara vid offentlig upphandling.
- Fi ska verka för att Göteborgs stad vid upphandlingar av varor beaktar de negativa miljöaspekter som långa fraktsträckor innebär och därmed stödjer en så lokal produktion som möjligt.
- Fi ska verka för att en feministisk miljöetisk upphandlingspolicy utvecklas, som försäkrar att Göteborgs stad endast upphandlar och efterfrågar miljövänlig och etiskt acceptabel produktion. Detta ska göras genom en problematisering av genus-, etnicitets-, klass- och globaliseringsaspekter och med socialt ansvar som ledstjärna (där människors villkor i Syd tas i beaktande med fokus på kvinnors och barns situation).
- Fi ska verka för att mångfaldsplan ska bifogas anbud vid offentlig upphandling. Även underentreprenörer ska kunna uppvisa sådan. Tillgänglighet ska vara ett krav i stadens upphandlingar.

- Fi ska verka för att kommunen ska prioritera uppdragsgivare som kan visa att de anställer ur grupper som är särskilt utsatta på arbetsmarknaden.
- Fi ska verka mot utförsäljning av kommunal verksamhet.
- Fi ska verka för att hygien- och städartiklar som köps in via upphandling inte ska vara testade på djur. Detta krav bör gälla även andra produkter som kommunen köper in.
- Fi ska verka för att det tillsätts tillräckliga resurser till tjänster som arbetar med uppföljning av inköp av produkter som är animaliska, både när det gäller livsmedel och andra produkter.
- Fi ska verka för att samtliga hygien- och städartiklar som köps in av kommunen är ekologiska och har minsta möjliga klimatpåverkan.

13. Miljö

Feministiskt initiativ ser att den ojämna fördelningen av makt mellan privilegierade och marginaliserade grupper påverkar allt som sker i vårt samhälle. Miljöområdet har traditionellt undantagits maktanalyser, trots att makt, synen på makt och vem som utövar denna är av grundläggande betydelse för samspelet mellan människa och miljö. För att komma tillrätta med den miljöproblematik som råder krävs ett feministiskt perspektiv med en helhetssyn. Målet ska vara att skapa ett samhälle som är ekologiskt hållbart och globalekonomiskt rättvist. Grunden i en rättvis miljöpolitik bygger på att den som förorenar också skall stå för de samhällsekonomiska kostnaderna. Göteborg ska vara en stad där levnadssättet är förenat med hänsyn till naturens förutsättningar, lokalt och globalt, med minimala klimatutsläpp och där ett aktivt arbete för att säkerställa naturens egenvärde genomför verksamheterna i staden.

Merparten av alla konsumenter i Göteborg konsumerar ohållbart och vi måste utmana bilden av oss själva om att vi konsumerar hållbart. Vi måste öka vår medvetenhet om hur vårt levnadssätt påverkar klimat och miljö globalt och agera därefter. Fi anser att vi inte kan tillåta ett agerande som hotar klimat och miljö och ökar risken för fler väpnade konflikter för att säkra tillgång på olja, vatten och andra naturtillgångar. Metoder bör införas så att vi kan begränsa möjligheterna för en minoritet att konsumera jordens gemensamma resurser på kort tid och därigenom säkerställa framtida generationers välfärd. Göteborg ska fortsatt kvalificera sig som rättvisemärkt stad.

Fi Göteborg har en vision om en vegetarisk norm inom kommunens verksamheter och institutioner och på sikt vill vi se en helt växtbaserad kost inom kommunens verksamheter. För att nå dit vill vi se en vegetarisk norm i merparten av alla verksamheter i kommunen med fokus till en början på verksamheter där människor vistas men inte bor. Vi vill också att komjölk byts ut till växtbaserade dryckesalternativ i verksamheter där människor vistas, så som i skolan och på jobbet.

I Göteborgs skärgård vill militären utöka sina skjutövningar. Det är problematiskt eftersom det påverkar hela ekosystemet negativt. Dels drabbas djurlivet hårt eftersom ljudet från skjutningarna är mycket skrämmande och dels är det skrämmande för människor att höra skotten, särskilt för de som upplevt krig. Avfallet från skjutningarna i form av blypatroner hamnar sedan i vattnet, vilket medför att vattnet förgiftas. Vi menar att resurser i stället ska läggas på de verkliga säkerhetspolitiska problemen, nämligen våld i nära relationer.

13.1 Fi kräver handling

Feministiskt initiativ menar att en stor brist i det svenska miljöarbetet idag är att de beslut, mål och riktlinjer som antagits aldrig förverkligas. Att dagens politik inte ställer tillräckliga krav på att miljöarbetet utförs får till följd att miljöpolitiken till stor del tillåts formuleras (eller inte formuleras) av den privata sektorn. Ekonomiska vinstintressen går därmed före ett ekologiskt och socialt ansvar.

En betydande del av miljöpolitiken formuleras och definieras av män i maktpositioner utifrån egna premisser och behov. Fi anser att den politiska arenan ska verka som den spelplats där miljöns framtid avgörs. Politiken ska genom en feministisk maktanalys förena ett genusperspektiv i

miljöfrågorna, så att de inte längre centreras kring de krav män ställt upp utan baseras på barns, kvinnors, transpersoners och mäns behov av en ekologiskt hållbar och tillgänglig miljö.

- Fi ska verka för att förstärka kraven på uppföljning och genomförande av de beslut och bestämmelser som fattas inom miljöområdet. Vi vill ge större resurser till miljöförvaltningen så att de kan utveckla tillsynsarbetet av miljöklausuler.
- Fi ska verka för att staden främjar att fler företag i Göteborg kommer igång med miljöledningssystem, såsom certifiering eller miljödiplomering.
- Fi ska verka för att Göteborgs stad ska vara förebild för det miljöarbete som det privata näringslivet i Göteborg ska bedriva och realisera ett miljöarbete med ett miljöledningssystem i alla sina verksamheter.
- Fi ska verka för kommunal tillhandahållning av kompetensutveckling på miljöområdet, framför allt riktat till små och medelstora företag.
- Fi ska verka för att skjutövningarna i Göteborgs skärgård inte utökas, och vill verka för att de skjutövningar som pågår ska upphöra.
- Fi ska verka för att kommunen stödjer organisationer som höjer människors kunskap om natur och miljö.

13.2 Klimatförändringar och transport

I Göteborgs stad är en av de största källorna till utsläpp av växthusgaser bilismen. Därför är det av yttersta vikt att minska bilanvändandet och satsa på mer hållbara transportmedel, såsom kollektivtrafik och cykel. En avgiftsfri kollektivtrafik som finansieras med skattemedel skulle innebära att resurser fördelas mer jämt mellan stadens invånare, eftersom skatten baseras på en persons inkomst. En avgiftsfri kollektivtrafik har också visat positiva resultat i andra städer, eftersom resandet med kollektiva transporter har ökat.

Binas situation är viktig då de påverkar hela jordens klimat, detta då bin gör en livsviktig insats genom att de pollinerar växter. Många arter av bin är idag utrotningshotade och Fi ser det därför som viktigt att kommunen arbetar med att förbättra binas livsvillkor, då deras levnadssituation påverkar en majoritet av levande organismer.

- Fi ska verka för att Göteborgs stad genomför en översyn av stadens trafiknät för att se över möjligheterna till trafiksaneringar i form av avstängda kvarter för biltrafik, med undantag för färdtjänst.
- Fi ska verka för ett kontinuerligt avskaffande av parkeringsplatser och bilfiler till förmån för cykelbanor, gågator och uteserveringar, samt filer för buss och spårvagn.
- Fi ska verka för att trängselavgifter behålls och ska investeras i kollektivtrafiken.
- Fi ska verka för att parkeringsavgifter ska investeras i kollektivtrafiken.

- Fi ska verka för att kollektivtrafiken inom Göteborgs stad blir fullt tillgänglig och avgiftsfri.
- Fi ska verka för att på sikt skapa en innerstad fri från privatbilism.
- Fi ska verka för att kommunen samarbetar med forskningssamhället i syfte att ta fram hållbara transporter som exempelvis fordon som drivs på el- eller solenergi.
- Fi ska verka för att kommunen anpassar stadsplaneringen efter binas livsvillkor då de är en viktig del i klimatarbetet.
- Fi ska verka för att fortsatt minska flygandet bland stadens anställda och förtroendevalda.

13.3 Rent vatten – ren luft

Haven och våra vattendrag ger oss liv, men vår exploatering av dessa orsakar utrotning av mängder av fisk, fåglar och däggdjur. En feministisk analys av problematiken visar på vikten av att betrakta våra vattendrag i sin helhet med sin mångfald, som viktiga resurser för oss människor att bevara snarare än som ekonomiska resurser att bruka och förbruka. Luften i Göteborg har genom åren förbättrats men är inte tillräckligt bra. Bilismen är en av de största orsakerna till höga partikelhalter i luften.

- Fi ska verka för att kommunen upprättar ett konkret handlingskraftigt vattenvårdsprogram för rening av vattendragen i Göteborgs närhet, för att bevara och restaurera dess naturliga ekosystem.
- Fi ska verka för att Göteborg stad fortsätter att förbättra sitt arbete vad gäller luftkvaliteten i Göteborg.

13.4 Energipolitik

Omställningen till en ekologiskt hållbar utveckling, där förnyelsebara energikällor används för kraft och värme, är avgörande för mänsklighetens framtid. Det är en fråga om livskvalitet men också om solidaritet med kommande generationer.

- Fi ska verka för att åstadkomma en övergång hos Göteborg Energi AB till biobränslen, biogas och brännbart avfall. Göteborgs stad måste ta sitt ansvar som föregångare och investera i ny teknik, såsom till exempel solenergi. Fi vill avskaffa kärnkraften och ersätta de fossila bränslena med förnybara.
- Fi ska verka för att kommunen genom Göteborg Energi AB ska göra det ekonomiskt rimligt och möjligt att installera småskalig förnyelsebar elproducerande teknik.
- Fi ska verka för att Göteborgs stad får ett 100-procentigt, förnyelsebart energisystem.

- Fi ska verka för att ekonomiska styrmedel tillsätts för att möjliggöra en snabb ombyggnad av bostäder och andra lokaler till passivhus eller hus med annan energieffektivisering.
- Fi ska verka för mer variationsrika boendeformer som medför resursbesparingar, exempelvis flerpersonghushåll, kollektivhus och tillgänglighetsanpassningsbara hus för att underlätta för människor att bo kvar vid livsförändringar.

13.5 Avfall och återvinning

För att nå en hållbar utveckling krävs en omställning av det konsumtionssamhälle vi lever i. Avfall från både privata aktörer samt kommunala verksamheter måste minska. Återvinning och återanvändning är något som är mycket viktigt för att minska förbrukningen av jordens resurser.

- Fi ska verka för en ökad satsning på städning av staden, renhållning, källsortering och kompostering.
- Fi ska verka för att sortering och kompostering införs på samtliga Göteborgs stads verksamheter och bolag.
- Fi ska verka för att kommunen driver på utvecklingen mot fastighetsnära källsortering och kompostering och att detta görs obligatoriskt i stadens bostadsbolag. Fram till dess att den bostadsnära källsorteringen blivit verklighet ser vi behovet av en omedelbar utbyggnad av befintliga sorteringsstationer samt en utökning av antalet stationer så att även människor utan bil ges möjlighet till sortering. Fi vill se en tätare tömning och bättre renhållning av stationerna.
- Fi ska verka för att en utvärdering av dagens källsorteringssystem görs.
- Fi ska verka för att källsorteringen görs enklare, för att få fler att källsortera. Detta ska göras genom att dagens system utreds och att en handlingsplan tas fram. Goda exempel från andra kommuner, där exempelvis olika påsar för olika avfall används är en given utgångspunkt.
- Fi ska verka för att staden gör en inventering av hur sluthanteringen av källsorterat avfall fungerar.
- Fi ska verka för att kommunen ska ha som mål att råvarukonsumtionen ska minimeras i Göteborg, till exempel genom satsningar på återbruk och återvinning.

13.6 Livsmedel

Livsmedel utgör basen för vår överlevnad. Därför strävar vi efter att all livsmedelsproduktion ska främja ekologisk mångfald och vara befriad från kemiska bekämpningsmedel. Feministiskt

initiativ stödjer en övergång till ett ekologiskt jordbruk och mer närproducerad mat.

Kött och andra animaliska produkter, såsom ägg och mejeriprodukter står idag för en stor del av utsläppen av växthusgaser och därför behöver konsumtionen av animaliska produkter minskas.

- Fi ska verka för att småskalig, lokal och decentraliserad produktion ökar på bekostnad av centralisering. Detta minskar de tunga transporterna och därmed växthusgaserna.
- Fi ska verka för att Göteborgs stad, i enlighet med FN:s konvention om biologisk mångfald, värnar om och utvecklar den biologiska mångfalden, utnyttjar dess fördelar på ett hållbart sätt, så att den naturligt förekommande florans och faunan i Göteborgs stad kan fortleva med vitala bestånd under naturliga villkor.
- Fi ska verka för att all mat som serveras inom kommunala verksamheter och institutioner ska vara ekologisk och rättvisemärkt.
- Fi ska verka för en vegetarisk norm i verksamheter där människor vistas men inte bor, och att andelen vegetarisk mat ökar i övriga verksamheter för att minska köttkonsumtionen.
- Fi ska verka för att Göteborgs stad tillsätter en utredning om hur matsvinnet ska minska i syfte att motverka negativ klimatpåverkan och att mataffärer, restauranger och centralkök istället ska skänka maten till utsatta grupper.
- Fi ska verka för att kommunen inför fler stadsodlingar, uppmuntrar fler att odla hemma och ser till att alla stadsodlingar ska ha nyttoväxter för bin.
- Fi ska verka för att kolonilotter ska bli mer tillgängliga ur ett klass- och tidsperspektiv.
- Fi ska verka för att Göteborgs stad underlättar för marknader med försäljning av lokalproducerade varor.

13.7 Konsumtion och socialt ansvar

När hållbar tillväxt mäts, i Göteborg såväl som i Sverige, undantas utsläpp utanför landets gränser som är orsakat av konsumtion i Sverige. Fi vill att landet som helhet såväl som regioner och kommuner mäter utsläpp orsakade av vår konsumtion på ett korrekt sätt med hänsyn till klimatavtrycket vi skapar, oavsett var vi skapar det. Fi ska verka för att minska utsläpp som en följd av privat- och offentlig konsumtion som har en negativ miljöpåverkan lokalt eller globalt.

Göteborg stad har ett ansvar att arbeta för att främja en rättvis handel globalt. Genom att öka konsumtionen i kommunen av etiskt märkta produkter och främja en etisk upphandling i varje steg tar kommunen ett ställningstagande för mänskliga rättigheter, antidiskriminering av kvinnor, goda arbetsförhållanden och för att bekämpa fattigdom och social utslagning världen över. Rättvis handel är handel som värnar om kvinnors rättigheter och som ger stöd och möjlighet för kvinnor att utvecklas och kunna tjäna egna pengar.

- Fi ska verka för att Göteborgs stad ska fortsätta nå upp till målsättningen om Fair Trade City.
- Fi ska verka för att prioritera stadens folkbildningsansvar för att öka engagemang för och kunskap om rättvis handel och ekologiskt ansvar inom staden, näringslivet och bland allmänheten genom Konsument- och medborgarservice i Göteborg.
- Fi ska verka för att fler miljö- och kvalitetshandläggare anställs inom Göteborgs stad. De ska granska ursprungs- och arbetsvillkor för framställning av livsmedel.

13.8 Delad ekonomi och konsumtion

Vi lever i ett kapitalistiskt samhälle drivet av marknadsintressen som exploaterar jordens resurser och skapar en köp-och-släng norm. När ekonomisk tillväxt och hög konsumtion blir målet får miljön stå tillbaka och de socio-ekonomiska klyftorna ökar. Den moderna samhällsformen gör också att det byggs fler enpersonslägenheter och ger upphov till ett allmänt individualistiskt samhälle. Samtidigt har befolkningen sällan varit så ensam som nu i modern tid, en ensamhet som försämrar den psykiska och fysiska hälsan hos människor. Genom att förändra denna samhällsstruktur och istället skapa en delad ekonomi och konsumtion, sparar vi inte bara på resurser utan skapar en större gemenskap bland människor.

- Fi ska verka för att kommunen utvecklar projekt kring kollaborativ ekonomi för att minska onödig konsumtion och onödigt utsläpp.
- Fi ska verka för att Göteborgs stad gör en utredning över hur och vart i staden det kan införas kollaborativa lösningar.
- Fi ska verka för att lokala initiativ till hållbar och delad konsumtion som exempelvis klädbyte och kooperativ främjas.
- Fi ska verka för att det införs utbildning i stadens verksamheter kring hur vi kan skapa en delad lokal ekonomi och konsumtion.
- Fi ska verka för att det i samtliga bostadsområden införs bytesrum där folk kan lämna saker som andra kan låna.
- Fi ska verka för att kommunen inför fler platser där människor kan låna saker.
- Fi ska verka för att kommunen bygger fler kollektivboenden som alla kan ha råd med.

14. Djurpolitik

Feministiskt initiativ ifrågasätter människors självpåtagna rätt att dominera, exploatera och manipulera djur och natur. Vi vill verka för att djurskyddet stärks på kommunal nivå, och att staden arbetar aktivt med frågor som rör djurskydd utifrån de möjligheter som finns inom kommunal styrning. Fi har en ambition om ett ökat djurskydd och vi menar att det är nödvändigt att kommunen arbetar aktivt med dessa frågor på flera olika nivåer, allt från nöjes- och kulturliv till mat. Ett stärkt djurskydd är ett sätt att nå visionen om att djur inte ska utnyttjas och att djurens rättigheter stärks. På sikt vill vi se att djurrätt präglar alla verksamheter i kommunen och att djurrätt beaktas i alla beslut. För att stärka djurens rättigheter och nå ett djurrättsligt förhållningssätt behöver vi parallellt arbeta med stärkt djurskydd.

Djur som lever i fångenskap runt om i stadens verksamheter, där i bland Slottsskogen har det inte så bra som djur har det i sin naturliga miljö. Det är till exempel inte naturligt för en pingvin att leva på ett ytterst begränsat område, det är inte naturligt för flygfåglar att inte kunna flyga och det är inte naturligt för getter m.m. att bli klappade av människor. Det ska inte heller vara naturligt för människor att besöka och se på djur som lever i en onaturlig miljö. Det finns många exempel på hur djur i fångenskap far illa i djurparker. Göteborgs stad måste vara en förebild när det kommer till att minska djurförtrycket och Fi ifrågasätter människans rättfärdigande att utnyttja djur för nöjes skull. Djur på cirkus far i regel mycket illa av transporter och av de prestationer de förväntas göra. Därför ska Göteborgs stad inte hyra ut mark till evenemang där denna typ av verksamhet förekommer.

Fyrverkerier påverkar djur, så väl vilda djur som husdjur mycket negativt. Utöver att djuren i staden påverkas mycket negativt så har fyrverkerierna en negativ påverkan på miljö och natur. Fyrverkerier ligger inte i djurens intresse och påverkar många djur så pass allvarligt att användandet av fyrverkerier behöver upphöra.

Fi ser det också som viktigt att beakta djurens situation när en person utsätts för våld av sin partner. Detta eftersom husdjur i många fall far mycket illa i dessa situationer, samt eftersom husdjur kan vara ett skäl till att inte lämna en destruktiv relation där våld förekommer.

- Fi ska verka för att konsumtionen av vegetariska och veganska produkter ökar i kommunal verksamhet.
- Fi ska verka för att det inte ska finnas några djur i fångenskap i Slottsskogen i framtiden. De djur som lever där nu ska få avsluta sina liv naturligt, men inga nya djur ska tillkomma. De djur som kan placeras ut i sin naturliga miljö utan att riskera att fara illa ska göra det.
- Fi ska verka för att djur i fångenskap inte förekommer vid olika evenemang, utställningar och aktiviteter som staden är med och arrangerar eller hyr ut lokaler och markyta till.
- Fi ska verka för att Göteborgs stad förbjuder uthyrning av mark till evenemang som cirkusar där djur medverkar i föreställningen.

- Fi ska verka för att ett lokalt fyrverkeriförbud införs.
- Fi ska verka för att fyrverkerier inte används i någon verksamhet eller i verksamheter där kommunen äger lokalen, marken eller arenan.
- Fi ska verka för att fler kvinnojourer tar emot husdjur, när en våldsutsatt person har ett husdjur som behöver följa med till jourboendet.
- Fi ska verka för att en handlingsplan ska upprättas för hur säkerheten för djur ska kunna garanteras när ett djur inte kan följa med till ett jourboende. Detta gäller exempelvis hästar som av praktiska skäl inte kan bo på jourboende.
- Fi ska verka för att utveckla den pedagogiska verksamheten i stadens parker, i syfte att öka kunskapen om djur och djurs behov, utan att djur i fångenskap medverkar.
- Fi ska verka för att kommunen inte köper eller upphandlar produkter som är testade på djur.

15. Kultur

En feministisk kulturpolitik tar sin utgångspunkt i möjligheten att på lika villkor kunna försörja sig på och utöva sitt kulturuttryck. Kvinnor står för majoriteten av kulturkonsumtionen i Sverige. Trots detta är män överrepresenterade som betalda kulturutövare.

De offentligt ägda kulturinstitutionerna och samlingarna består till största del av kultur producerad av män. Den manliga norm som råder i kultursverige innebär både att kvinnor har svårare att försörja sig på sina kulturuttryck samtidigt som kvinnors historia osynliggörs eller förvrängs, då den historia och kultur som sparas och visas upp har den manliga blicken som utgångspunkt. Detsamma gäller andra marginaliserade grupper, såsom personer med normbrytande funktionalitet och nationella minoriteter.

De samlingar och utställningar som sker på de offentligt ägda institutionerna ska ha sin utgångspunkt i ett könsmakts-, HBTQ-, funktionalitets- och antirasistiskt perspektiv. Människor ska kunna producera och ta del av kultur oavsett var i staden en bor och oavsett bakgrund, kön eller socioekonomisk status. Kulturen ska vara till för alla.

- Fi ska verka för att alla former av kulturbidrag ska fördelas lika.
- Fi ska verka för att alla kulturinstitutioner som ligger under Göteborgs stad ska ha en uppdragsbeskrivning som innehåller ett synsätt på kulturen utifrån könsmakts-, HBTQ-, funktionalitets- och antirasistiskt perspektiv.
- Fi ska verka för en ökad tillgång till ateljéer och repetitionslokaler för arbete och daglig träning till rimliga kostnader för konstnärer och för en förstärkning av ateljébidragssystemet.
- Fi ska verka för att skolorna i kommunen får ökade resurser till kultur i undervisningen för att stimulera skolgång och lärande.
- Fi ska verka för att all kulturundervisning i skolan ska spegla samhällets mångfald.
- Fi ska verka för kulturhus där människor kan umgås över generationsgränserna. I kulturhusen ska finnas tillgång till gratis föreningslokaler i utbyte mot att föreningarna bidrar med verksamhet i huset.
- Fi ska verka för att fler unga ska kunna ta del av kultur- och musikskolan.
- Fi ska verka för levande och tillgängliga bibliotek, där fokus flyttas från den vita manliga västerländska kulturen till att spegla hela samhället.
- Fi ska verka för gratis entré på statliga institutioner och museer.

- Fi ska verka för att ombud för sexuella trakasserier ska finnas tillgängliga för människor som verkar inom kultursektorn.
- Fi ska verka för att kommunens bibliotek stärks i sitt läsfrämjande arbete.

16. Fritid och idrott

Att idrotta och motionera är viktigt för en människas välmående både fysiskt och psykiskt. Idrotten är Sveriges största folkrörelse och den största andelen medlemmar är barn och ungdomar. Detta gör idrotten till en viktig faktor i många unga människors identitetsskapande. Ledare och tränare har därför, som auktoriteter och förebilder, ett stort ansvar då de medverkar till att skapa normer, bemötande och beteende. Deras roll måste utvidgas till att motverka förekomsten av jargonger som uttrycker kvinnoförakt, sexism, homofobi, transfobi, ålderism, funktionalitetsfobi och rasism.

De idrottsföreningar som undersökts med genusglasögonen på, visar att det främst är pojkars intressen som tillvaratas. Flickor och pojkar idrottar och motionerar i nära nog samma utsträckning men inom olika verksamheter, det vill säga de gör olika val. Pojkars träning förekommer i högre utsträckning inom idrottsföreningar som är subventionerade av bland annat kommunmedel. Flickor väljer, i större omfattning än pojkar, att träna på till exempel gym och med dans. Dessa verksamheter bedrivs ofta av privata aktörer och är därför mer kostsamma för individen.

Fi menar att det viktiga är att människor idrottar och tränar, inte hur. Därför ska flickors och pojkars olika val av idrotts- och motionsaktiviteter tillvaratas på ett ekonomiskt likvärdigt sätt. Dessutom måste idrottsverksamheterna bryta könssegregeringen, inte bara för att flickor och pojkar ska känna att de kan välja utifrån annat än kön, utan också så att även transpersoner är välkomna.

Fi menar vidare att det behövs fritidsverksamheter för ungdomar i mycket större utsträckning än vad som finns i dag. Därför bör fritidsgårdar finnas i alla stadsdelar så att ungdomar som vill ha någonstans att vara efter skolan också har det. Det ska finnas aktiviteter som passar alla och där alla oavsett kön, könsidentitet, sexuell läggning, religion eller trosuppfattning eller funktionalitet känner sig välkomna.

- Fi ska verka för att höja idrottens status i dess demokratiska och integrerande roll och främja den förhöjande effekt idrotten har på unga människors självförtroende.
- Fi ska verka för att ledare och tränare utbildas i genus-, HBTQ-, funktionalitets- och antirasistiska frågor för att motverka normativa uppfattningar om världen, på och utanför idrottsarenorna.
- Fi ska verka för att Göteborgs stads alla fritidsgårdar är tillgängliga.
- Fi ska verka för att alla ska ha lika villkor inom idrotten. Detta gäller bland annat tillgång till rimliga träningstider för aktiviteter som inte är könsuppdelade.
- Fi ska verka för användning av resultaten från de jämställdhetsanalyser som har gjorts.

- Fi ska verka för att alla kommunbidrag som ges via skattemedel ska kontrolleras så att lika mycket pengar går till alla barn och ungdomar, oavsett kön/könsidentitet.
- Fi ska verka för att byggande och drift av kommunens idrottsanläggningar, på ett ekonomiskt likvärdigt sätt anpassas till behov och val (preferenser) av idrott för alla barn och ungdomar, oavsett funktionalitet, kön eller könsidentitet.
- Fi ska verka för att friluftsområden i staden blir tillgängliga för personer med normbrytande funktionalitet.
- Fi ska verka för att utvidga utbudet av anläggningar och aktiviteter så att de motsvarar behov och val (preferenser) för alla barn och ungdomar, oavsett kön/könsidentitet på ett likvärdigt sätt.

Fi ska verka för att Göteborgs stad ska ge bidrag till ideella fritidsgårdar och aktiviteter som arrangeras i stadsdelarna. Verksamhet av detta slag ska vara grundligt genomgången av ansvarig i kommunen, för att garantera en kvalitativ sysselsättning, där alla kan känna sig välkomna.

17. Demokrati och politisk transparens

Det finns ett misstroende mot politiker som ökat i Göteborg till följd av de senaste årens skandaler. Men redan från början är de nuvarande parlamenten präglade av en hierarki där invånarna har litet direkt inflytande över beslutsfattandet. En demokrati bör vara grundad i alla människors lika värde och innehålla aktivt arbete och strävan efter jämlikhet mellan alla invånare – en prioritet på den politiska agendan.

Inflytande och tillgänglighet för, samt information till, invånarna måste fram till alla; politik och makt bör spegla samhällets invånare. Klyftan mellan förtroendevalda och invånare måste brytas så att invånarna blir delaktiga i processer och beslut som rör dem. Fi ser att ojämställdheten mellan könen gör att vi inte har någon representativ demokrati. Likaså ser vi att det samhällsliga, sociala och ekonomiska skyddet är svagare för vissa grupper i samhället.

Fi ser inga svaga grupper utan en struktur som inte skyddar och värnar alla likvärdigt. Till detta kan läggas de olika diskrimineringsgrunderna samt socioekonomisk utsatthet. Fi sätter kvinnors och andra diskriminerade gruppers olika villkor högst upp på dagordningen.

Fi har en vision om ett samhälle utan hierarkiska relationer, ojämlikhet och ojämställdhet. För att uppnå ett sådant samhälle måste vi förändra det från grunden, på ett strukturellt plan. En central del i detta är att våra metoder och medel ska reflektera målen, de ska alltså vara decentraliserade och därigenom motarbeta hierarki och elitism. En riktig demokrati låter makten ligga hos folket, inte hos en politisk elit, den är sprungen ur gräsrotter och civilsamhället, inte toppstyrd, och den låter alla grupper medverka på lika villkor.

Stora delar av Göteborgs stads hemsida fungerar inte för personer med normbrytande funktionalitet. De filmer som presenterar Göteborg kan inte alla göteborgare ta del av. En syntolkning av filmer gör att människor med synnedsättning, kognitiv och/eller intellektuellt nedsatt funktionalitet kan ta del av innehållet. På Göteborgs stads hemsida står: ”Göteborgs Stads officiella film berättar om staden nu och framåt. Filmen finns på svenska och engelska, i en lång version på ca 3 minuter och en kort version på ca 1 minut, med och utan text. Filmen finns även i en teckenspråkstolkad version på ca 3 minuter.”

- Fi ska verka för att kommunen påskyndar arbetet med en tillgänglig hemsida. För alla grupper, både medborgare och anställda.
- Fi ska verka för att Göteborgs stad ska ha lättillgängliga medborgarkontor på internet. Informationen på dessa ska vara tillgänglig för personer med normbrytande funktionalitet och finnas på de vanligaste immigrantspråken samt i lättläst form.
- Fi ska verka för att kommunfullmäktiges sammanträden sänds på lokal-TV och teckentolkas. Syntolkning av sändningen ska finnas så att alla vet vem som talar. Sändningarna ska även direktsändas och bevaras på Göteborgs stads hemsida.

- Fi ska verka för att medborgarkontor och liknande ska bli mötesplatser mellan människor och att de politiska partierna finns representerade i byggnaden för att möjliggöra personliga möten mellan kommuninvånarna och deras politiker.
- Fi ska verka för att Göteborgs stad skapar fler plattformar och mötesplatser där civilsamhället, tjänstepersoner och politiker kan mötas så att civilsamhället får större möjlighet till inflytande i politiska beslut. De lokaler som används för dessa möten ska vara tillgängliga för personer med normbrytande funktionalitet och tillgång till språktolkar och teckenspråkstolkar ska finnas.
- Fi ska verka för att kommunpolitiken blir maktkritisk genom att höja kunskapen kring normkritik och ta fram nya metoder för att fördela makten jämlikt.
- Fi ska verka för att även människor som saknar uppehållstillstånd eller uppehållsrätt ska ha rätt att medverka i demokratin.

Kapitel 18. Digitalisering

Digitaliseringen har en stor potential att förbättra livet för många göteborgare. Den kan till exempel bidra med förbättrad informationsöverföring mellan medborgare och myndigheter och med rationalisering och automatisering av rutinmässiga arbetsuppgifter. Utvecklingen kräver dock en ökad kunskap då införandet av programvaror med underliggande algoritmer kan resultera i diskriminering.

Digitaliseringen ska vara ett verktyg för att förbättra den kommunala servicen och stärka demokratin. Införandet av ny teknik ska inte vara ett skäl till att minska antalet anställda inom kommunen utan kan ses som en möjlig väg till att nå Feministiskt initiativs mål om kortare arbetstid. För att alla göteborgare ska kunna ta del av digitala tjänster är kompetensutveckling och delaktighet från medborgare och anställda i kommunen av stor vikt.

Under det senaste året har många myndigheter visat sig ha bristande IT-säkerhet vilket också ha gått ut över medborgares integritet där känsliga uppgifter inte har skyddats. IT-säkerhet är därför något som måste krävas hårdare vid upphandlingar av digitala system.

- Fi ska verka för att anställda inom stadens verksamheter fortbildas i normkritik och etik inom IT och digitalisering, som stöd till stadens verksamheter vid upphandling och implementering av nya digitala system.
- Fi ska verka för att den tid som frigörs genom digitalisering av stadens verksamheter skall bidra till målet om sex timmars arbetsdag
- Fi ska verka för att alla invånarens intressen tas till vara genom att krav ställs på att de digitala verktygen är förenliga med diskrimineringslagstiftningen där digitalisering kan komma i fråga och införs.

- Fi ska verka för en ökad tillgänglighet genom digitalisering i staden.
- Fi ska verka för att förebygga de risker som automatisering och effektivisering genom en ökad digitalisering av Göteborgs stad kan innebära.